

ROMACTED

*Promovimi i qeverisjes së
mirë dhe fuqizimit Rom
në nivelin vendor*

PLANI VENDOR PËR INTEGRIMIN E PAKICAVE ROME DHE EGJIPTIANE 2019-2022

Bashkia Fier

Financuar
nga Bashkimi Evropian
dhe Këshilli i Evropës

Zbatohet
nga Këshilli i Evropës

ROMACTED

Promovimi i qeverisjes së mirë dhe fuqizimit Rom në nivelin vendor

PLANI VENDOR PËR INTEGRIMIN E PAKICAVE ROME DHE EGJIPTIANE 2019-2022

BASHKIA FIER

Programi ROMACTED

Promovimi i qeverisjes së mirë dhe fuqizimit Rom në nivel vendor

**Një program i përbashkët
i Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës**

Koordinatorë vendorë, Bashkia Fier:
Enkelejda Peshkëpia, Nënkryetare e Bashkisë Fier
Agron Margilaj, Drejtor i Shërbimit Social

Ekspertë:

Elona Dhembo
Raimonda Duka
Ermelind Malko
Eduart Koci
Xhesika Korra

Redaktor:

Orsiola Kurti

Ky dokument është prodhuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës.

Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të konsiderohen në asnjë mënyrë se pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës.

Të gjitha palët që janë të interesuara për ta riprodhuar apo përkthyer të plotë apo pjesërisht këtë dokument, inkurajohen ta bëjnë diçka të tillë me autorizimin paraprak të Programit ROMACTED (romacted@coe.int).

Dizajni dhe printimi: Gent Grafik

Publikuar prej Programit ROMACTED
Zyra e Këshillit të Evropës në Tiranë
Sheshi Skënderbej, Pallati i Kulturës
Kati i tretë, Tiranë, Shqipëri
www.coe-romacted.org

www.coe.al
www.ec.europa.eu

© Programi ROMACTED, Dhjetor 2020

Falënderime

Grupet në nevojë kërkojnë vëmendje të veçantë duke hartuar programe për krijimin e mundësive për plotësimin e nevojave bazë të jetesës dhe integrimin e plotë.

Bashkia Fier ka qenë e angazhuar në hartimin e Planit Vendor për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane për fuqizimin dhe integrimin e anëtarëve të këtyre dy pakicave. Metodologjia dhe procesi i përshkuar për hartimin e këtij plani veprimi është konceptuar dhe zbatuar nën një frymë të përgjithshme gjithëpërfshirëse.

Realizimi i hartimit të këtij plani nuk do të ishte i mundur pa mbështetjen dhe bashkëpunimin e shumë institucioneve dhe individëve të cilët dhanë kontributin e tyre në hartimin e këtij dokumenti përfshirë: Bashkinë Fier, Zyrën Rajonale të Punësimit, Drejtorinë e Shërbimit Social, Drejtorinë Rajonale të Shëndetit Publik, Zyra Arsimore Rajonale, organizatat e shoqërisë civile si pjesë e Grupit të Task-Forcës Bashkiake.

Një falënderim të veçantë për anëtarët e grupit të punës, të cilët në aktivitetet periodike të organizuara gjatë procesit të hartimit, me mendimet, sugjerimet dhe diskutimet e tyre kanë dhënë një kontribut tepër të vyer në hartimin e këtij dokumenti. Gjithashtu, një falënderim i veçantë shkon për përfaqësuesit e komuniteteve rome dhe egjiptiane, që morën pjesë në procesin e hartimit e planit, ku gjatë takimeve dhe këshillimeve në terren, kanë dhënë mendimet dhe sugjerimet e tyre.

Gjithashtu, falënderime për mbështetjen e projektit të përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës ROMACTED “Promovimi i qeverisjes së mirë dhe fuqizimit Rom në nivelin vendor”.

Armando SUBASHI
Kryetar i Bashkisë Fier

Pasqyra e Lëndës

FALËNDERIME	5
I. HYRJE	9
II. KUADRI LIGJOR DHE POLITIK	11
III. METODOLOGJIA DHE PROCESI	14
IV. PROFILI I BASHKISË FIER	19
V. PAKICAT ROME DHE EGJIPTIANE NË BASHKINË FIER DHE VLERËSIMI I NEVOJAVE	21
V.1. ARSIMI	22
V.2. PUNËSIMI DHE SIGURIA EKONOMIKE	23
V.3. STREHIMI	25
V.4. SHËNDETI	27
V.5. ÇËSHTJE TË TJERA: MIGRIMI DHE EMIGRANTËT E KTHYER	28
VI. VIZIONI DHE OBJEKTIVAT E PLANIT VENDOR	29
VI.1. VIZIONI	29
VI.2. OBJEKTIVAT STRATEGJIKË	29
VII. PLANI I MASAVE	30
VIII. BURIME FINANCIARE	43
IX. MONITORIMI DHE VLERËSIMI	47
X. SHTOJCA	49
X.1 METODA DHE TEKNIKA PËR MBLEDHJEN E TË DHËNAVE PARËSORE ME PJESËMARRJEN E KOMUNITETIT	49
X.2 PYETËSORI PËR VLERËSIMIN E KAPACITETEVE TË BASHKISË	52
X.3 ANËTARËT E MULTI-TASK FORCËS	58
X.4 VENDIMI I KËSHILLIT BASHKIAK FIER	59

I. Hyrje

Në themel të qeverisjes së çdo niveli, përfshirë atë vendor, pritet të jenë qeverisja e mirë, transparente dhe e përgjigjshme si dhe garantimi i një zhvillimi të qëndrueshëm për komunitetet. Qeverisja e mirë dhe zhvillimi i qëndrueshëm në vendin tonë janë veçanërisht sfidues në nivel vendor, ku problematikave dhe sfidave të proceseve të decentralizimit dhe reformimit i janë shtuar atyre të përhershme. Për këtë nevojitet, ndër të tjera, një përmirësim i vazhdueshëm i menaxhimit të të gjitha burimeve vendore, forcimi i planifikimit strategjik, forcimi i kapaciteteve administrative dhe profesionale të administratës vendore, përmirësimi i cilësisë së shërbimeve, rritja e pjesëmarrjes qytetare në proceset vendim-marrëse si dhe monitorimi i zbatimit të politikave dhe programeve në nivel vendor mbi bazën e parimit të mosdiskriminimit dhe angazhimit qytetar.

Një instrument i rëndësishëm që e mundëson mirëqeverisjen në nivel vendor janë edhe planet vendore të zhvillimit. Ato përdoren nga bashkitë për të përmirësuar aspekte të qeverisjes vendore në kuadër të zbatimit të politikave të zhvillimit bazuar në vlerësimin e nevojave duke mundësuar shpërndarjen e prioritetizuar të burimeve të vlefshme, lejojnë identifikimin e hendekut financiar për të negociuar me aktorë të tjerë dhe agjenci donatore në mbështetje të projekteve të zhvillimit në nivel vendor, si dhe mundësojnë monitorimin e rregullt të zbatimit të masave dhe aktiviteteve.

Ky dokument paraqet Planin Vendor të Bashkisë Fier për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane, një instrument që do të garantojë që parimet e mirëqeverisjes do të zbatohen dhe mundësojnë integrimin dhe gjithëpërfshirjen e pakicave rome dhe egjiptiane në këtë bashki për periudhën 2019-2022. Ky plan vjen si një zhvillim progresiv i Planit Kombëtar për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve 2016-2020, si dhe në linjë me Planin Social 2019-2022 të Bashkisë Fier.

Plani Vendor për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane 2019-2022, udhëhiqet nga disa parime themelore si: (i) nxitja e përfshirjes sociale (ii) reagim ndaj situatave të vështira social-ekonomike dhe emergjente për pakicat rome

dhe egjiptiane, (iii) respektimit të dallimeve midis pakicave rome dhe egjiptiane, (iv) përfshirjen e pakicave në identifikimin e nevojave dhe hartimin e masave (v) forcimin e bashkëpunimit dhe koordinimit midis aktorëve: bashkisë dhe institucioneve qendrore, organizatave të shoqërisë civile, aktivistëve dhe grupeve komunitare. Në vijim, paraqiten kuadri ligjor dhe politik në të cilin operon ky plan, metodologjia ndjekur për hartimin e tij, si dhe nevojat e vlerësuara dhe masat e parashikuara sipas fushave prioritare: arsimi, punësimi dhe siguria ekonomike, strehimi, shëndeti dhe çështje të tjera të mbrojtjes dhe përfshirjes sociale e shanseve të barabarta.

II. Kuadri ligjor dhe politik

Në Shqipëri, kuadri ligjor që garanton respektimin e të drejtave të pakicave ka themelet e tij në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, për të vazhduar me konventat ndërkombëtare dhe ligje, ku ndër të tjera përfshihen: Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut (Kombet e Bashkuara, 1948¹), Konventa Ndërkombëtare mbi të Drejtat Civile dhe Politike (1966), të ratifikuar në vitin 1991, Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore, 1976 (1991), Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut të Këshillit të Evropës dhe Konventa Kuadër e Këshillit të Evropës për Mbrojtjen e Minoriteteve Kombëtare², Konventa Ndërkombëtare për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave, 1980 (1996), Konventa për Nxitjen e Punësimit dhe Mbrojtjen nga Papunësia (nr.168 të ILO-s), 1988 (2006), Konventa kundër Diskriminimit në Arsim (1960), Konventa për Mbrojtjen e Fëmijëve nga Shfrytëzimi dhe Abuzimi Seksual (ligji nr. 10071/2009), etj.

Me miratimin dhe ratifikimin e konventave ndërkombëtare, pas viteve '90 qeveritë shqiptare kanë hartuar dhe miratuar ligje (dhe akte nën-ligjore) si dhe politika të tjera,³ të cilat kanë krijuar premisat për një mjedis më mundësues për integrimin e pakicave në vend. Nga ana tjetër, edhe procesi i integritimit evropian, i cili nuk përfaqëson vetëm një mundësi për vendin, por edhe një sfidë për sa i përket realizimit të reformave strukturore drejt statusit shtet anëtar i Bashkimit Evropian, ndikon në shtyrjen përpara edhe të proceseve integruese për pakicat.

1 Miratuar ne vitin 1955

2 Ligji Nr. 8496 / 1999

3 Ligje specifike të cilat kontribuojnë drejtpërdrejt apo indirekt përfshijnë: ligji "Për Avokatin e Popullit" (8454/1999), ligji "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale" (9887/2008), ligji "Për Barazinë Gjinore" (9970/2008), Kodi Zgjedhor (2008), ligji "Për Ndhimën Juridike" (10039/2008), ligji "Për Mbrojtjen nga të Gjitha Format e Diskriminimit" (2010), ligji "Për të Drejtat dhe Mbrojtjen e minoriteteve", i ndryshuar (Ligji Nr. 96/2017), VKM-ja "Për Arsimitin e Komuniteteve Minoritare në Gjuhën Amtare", i ndryshuar, ligji "Për Strehimin Social" (Ligji nr.22/2018), etj. Po kështu një sërë vendimesh të KM dhe dokumentesh politikë në këtë kuadër përfshijnë: Vendimi i Këshillit të Ministrave (VKM) "Mbi Organizimin dhe Funkcionimin e Komitetit Shtetëror për Minoritetet", i ndryshuar (VKM 726/12 Dhjetor 2018), Plani Kombëtar për Marrëveshjen e Stabilizim-Asocimit, i ndryshuar, Strategjia Kombëtare për Përmirësimin e Kushteve të Jetesës së Komunitetit Rom, Plani Kombëtar i Veprimit (PKV) dhe Dekada e Përfshirjes së Romëve, 2010 – 2015, PKV për Integrimin e Komuniteteve Rome dhe Egjiptiane, 2016-2020.

Ndër dokumentet më të rëndësishëm në nivel kombëtar janë:

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) 2015-2020 dhe politikat sektoriale “Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi (SKPA), Strategjia për Mbrojtjen Sociale janë fokusuar në (i) *përmirësimin e përfshirjes sociale dhe aksesit në shërbimet bazë për personat dhe grupet e marginalizuara*, (ii) *ofrimin e programeve të specializuara, që lehtësojnë aksesin në tregun e punës dhe rrisin mundësitë e punësimit*, (iii) *ofrimin e mundësive për ndjekjen e arsimit të detyrueshëm dhe të mesëm për personat, që kanë kaluar moshën e arsimit të detyrueshëm dhe që nuk e kanë përfunduar atë*, (iv) *Shtrirja e shërbimeve psikologjike, veçanërisht në shkollat ku ka fëmijë romë dhe egjiptianë dhe nxënës, që rrezikojnë të braktisin shkollën*, (v) *Lehtësimi i aksesit të grupeve në nevojë në shërbimet shëndetësore përmes sigurimit të shërbimeve të shëndetit publik, ofrimi i kujdesit shëndetësor specifik dhe i paketave të informacionit, si dhe i programeve specifike për aksesin në sistemin shëndetësor, ofrimi i mbështetjes nga punonjësit socialë dhe shërbimet e duhura shëndetësore*, (vi) *Krijimi i sistemeve të integruara të shërbimit në nivel rajonal/vendor, sipas standardeve të kujdesit për të gjitha grupet në nevojë nëpërmjet përmirësimit të mekanizmave kombëtarë dhe vendorë për identifikimin dhe vlerësimin e nevojës për shërbimet e kujdesit social në përputhje me procedurat standarde të veprimit dhe harmonizimin e legjislacionit shqiptar me kërkesat ndërkombëtare.*

Masat e **Planit Kombëtar të Veprimit (PKV) për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve** (2016-2020) janë projektuar në gjashtë fusha prioritare: regjistrimi civil, arsimi dhe dialogu ndërkulturor, punësimi dhe zhvillimi i aftësive, kujdesi shëndetësor, strehimi dhe integrimi urban, si dhe mbrojtja sociale. Mbrojtja e të drejtave të njeriut, duke përfshirë romët, dhe politikat antidiskriminuese është një nga pesë prioritetet kyçe të agjendës për integrimin e Shqipërisë në Bashkimin Evropian.

Parimet kryesore të PKV-së për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve përfshijnë: (i) nxitja e përfshirjes sociale, (ii) masat për përgjigjen ndaj situatave të emergjencës, (iii) respektimi i dallimeve midis/dhe brenda këtyre komuniteteve, (iv) garantimi i përfshirjes së këtyre komuniteteve në projektimin, zbatimin dhe monitorimin e politikave publike, (v) nxitja e bashkëpunimit midis aktorëve (qeverisja qendrore/ dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore, OSHC-të dhe komunitetet).

Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore (2015-2020), Reforma Territoriale Administrative (2015), Ligji për Vetëqeverisjen Vendore⁴, Ligji për Financat Publike Vendore⁵ krijuan bazën dhe

4 Ligji 139/2015 Për Vetëqeverisjen Vendore

5 Ligji 68/2017 Për Financat Vendore

hapësirën për reformimin e mëtejshëm të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe riorganizimin administrativ të bashkive mbi bazën e ndarjes së re territoriale. Synimet strategjike janë të lidhur me: (i) rritjen e efciencës së strukturave të qeverisjes vendore, (ii) forcimi i financave vendore dhe decentralizimi fiskal, (iii) zhvillimi ekonomik vendor i qëndrueshëm dhe (iv) qeverisja e mirë në nivel vendor. Ligje të tjera të rëndësishme janë edhe Ligji 119/2014 “Për të Drejtën e Informimit” dhe Ligji 146/2014 “Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik”.

Në Shqipëri, qeverisja e mirë ka të bëjë me zhvillimin e përgjegjshëm të çështjeve publike dhe menaxhimin e burimeve publike, të cilat janë përfshirë në 12 Parimet e Qeverisjes së Mirë⁶ të Këshillit të Evropës. Këto 12 parime janë të përfshira në Strategjinë për Inovacionin dhe Qeverisjen e Mirë, miratuar me vendim të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës në vitin 2008. Ato mbulojnë çështje të tilla si sjellja etike, sundimi i ligjit, efikasiteti dhe efektiviteti, transparencja, menaxhimi i shëndoshë financiar dhe llogaridhënia.

Në Shqipëri, aktivitetet e Këshillit të Evropës⁷ përqendrohen kryesisht në trajtimin e pengesave që mbajnë në vend të drejtat e pakicave, kryen monitorime standarde, përputhshmërinë ligjore dhe ofron asistencën për zhvillim në këtë drejtim. Synimi i Këshillit të Evropës⁸ në lidhje me mbrojtjen e pakicave kombëtare është arritja e një uniteti më të madh ndërmjet anëtarëve të tij, me qëllim realizimin e parimeve dhe idealeve që përbëjnë trashëgiminë e tyre të përbashkët duke gjykuar se një prej metodave për arritjen e këtij qëllimi është ruajtja dhe realizimi i mëtejshëm i të drejtave të njeriut dhe lirive themelore. Bazuar në këto konsiderata, Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës ka miratuar “Deklaratën e Strasburgut”⁹, e cila ka për qëllim fuqizimin dhe promovimin e pjesëmarrjes efektive të romëve në jetën shoqërore, politike dhe qytetare, duke përfshirë pjesëmarrjen aktive në proceset vendimmarrëse dhe përfshirjen sociale.

Një nga synimet e programit ROMACTED, i cili është vijueshmëri e programeve ROMED 2 dhe ROMACT, është hartimi i Planit të Veprimit në nivel vendor në shtatë bashki të përzgjedhura¹⁰ nëpërmjet 4 hapave kryesore: Përgatitja e procesit; Vlerësimi i nevojave dhe prioritizimi; Hartimi i planit të përbashkët të veprimit; Financimi, zbatimi dhe monitorimi. Këto hapa, zbatimi i tyre dhe rezultatet e arrituara paraqiten në seksionet në vijim të këtij dokumenti.

6 12 Parimet e Qeverisjes së Mirë dhe Etika Europiane e Qeverisjes së Përsosur (ELOGE)

7 Neni 4.2.4 Romët dhe Egjiptianët

8 Konventa Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare

9 Deklarata e Strasburgut mbi Romët

10 Bashkia Elbasan, Korçë, Vlorë, Gjirokastrë, Përmet, Pogradec dhe Roskovec

III. Metodologjia dhe procesi

Metodologjia dhe procesi i përshkruar për hartimin e këtij plani veprimi është konceptuar dhe zbatuar nën një frymë të përgjithshme gjithëpërfshirëse. Kjo është mundësuar duke siguruar që çdo përpjekje e ndërmarrë në këtë kuadër të udhëhiqej nga parimet e fuqizimit, pjesëmarrjes dhe integritimit. Në punën me komunitete/pakica në nevojë në përgjithësi, dhe në rastin konkret me pakicat Rome dhe Egjiptiane (në vijim R&E), besohet se fuqizimi apo mundësia për fuqizim e çdo individi është thelbësore për fuqizimin dhe integrimin e të gjithë komunitetit/pakicës. Në këtë prizëm, adresimi i nevojave dhe problematikave përmes një modeli përfshirës, ku jetët e njerëzve dhe nevojat e tyre shihen, vlerësohen dhe mbështeten nga një këndvështrim multidisiplinar dhe shumëplanësh, kanë qenë në themel të përjasjes sonë. Ndryshimet, përmirësimet dhe arritjet mund të jenë të qëndrueshme veçse përmes një strategjie të tillë, ku përjasja e integruar nënkupton nevojën për koordinim dhe sinergji në fusha si arsimit, punësimi, perkujdesi shëndetësor, strehimi dhe shërbimet shoqërore.

Për arritje të qëndrueshme, gjatë të gjitha përpjekjeve të ndërmarra u inkurajuan dhe zbatuan procese me pjesëmarrje. Pjesëmarrja e komuniteteve në të gjitha proceset i bën ato jo vetëm më të hapura, transparente dhe ndërvepruese, por shton shanset e suksesit dhe i bën proceset dhe rezultatet që vijnë prej tyre më të pranueshme dhe të zbatueshme nga komunitetet e synuara. Pjesëmarrja e përfaqësuesve të pakicave R&E në çdo hap të konceptimit të këtij plani, siguroi, ndër të tjera, që edhe të dhënat dhe evidencat e mbledhura për të ushqyer hartimin e tij të ishin të përditësuara dhe të përshtatshme. Ato e përforcuan më tej ndjesinë e pronësisë dhe përgjegjshmërisë për planin dhe zbatimin e tij.

Më konkretisht, procesi për hartimin e planit për integrimin e pakicave rome dhe egjiptiane në nivel vendor kaloi përmes katër hapave kyç, të përmbledhur në tabelën e mëposhtme:

Tabela 1. Hapat e procesit për hartimin e Planit të Veprimit për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane, 2019-2022

Hapi 1. Përgatitja e procesit dhe angazhimi	Hapi 2: Vlerësimi i nevojave dhe prioritizimi i tyre
<p>Detyrat e realizuara ishin:</p> <ol style="list-style-type: none"> Identifikimi i aktorëve – përgjatë të cilit iu dha përgjigje pyetjeve “Kush do të përfshihet?” “Pse? Ç’kontribute sjell?” Garantimi i angazhimit politik – mundësoi identifikimin e aktorëve të vullnetshëm dhe çoi më tej dejt angazhimit të tyre politik për realizimin e procesit. Ngritja dhe mbështetja teknike për grupet dhe nën-grupet e punës për hartimin e planit. 	<p>Vlerësimi i nevojave të komunitetit kaloi përmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> Mbledhjes së të dhënave – këtu u përcaktuan burimet e të dhënave, teknikat për mbledhjen e tyre, si dhe indikatorëve/treguesve përkatës. Identifikimi dhe prioritizimi i problemeve dhe nevojave – me pjesëmarrjen e komuniteteve u identifikuan problematikat dhe nevojat e tyre si dhe u caktua se çfarë është më prioritar dhe e menjëhershme për adresim në kushtet e burimeve dhe kohës së kufizuar. Vlerësimi i kapaciteteve institucionale – ku iu dha përgjigje pyetjeve “Kush mund të bëjë çfarë për adresimin e problematikave/nevojave të identifikuar?”.
Hapi 3: Hartimi dhe miratimi i një Planit Veprimi të Përbashkët	Hapi 4: Financimi dhe zbatimi i projektit
<p>Hapi i tretë mundësoi hartimin dhe miratimin e planit të përbashkët të veprimit dhe përfshiu refleksim dhe adresim të të mëposhtmeve:</p> <ol style="list-style-type: none"> Reflektim – Çfarë dimë nga procesi i vlerësimit të nevojave dhe prioritizimit të tyre? Ku synojmë të arrijmë? Ç’ndryshime duam të sjellim? Si? – aktivitetet afatshkurtra & afatmesme. Integrimi i çështjeve rome në planin vendor – Si? Integrimi si pjesë e së tërës. Planet Sociale. Aktivitetet/ndërhyrje/projekte konkrete – Çfarë? Kush? Kur? 	<p>Hapi i katërt ndërtoi rrugën drejt një plani të zbatueshëm, duke përfshirë çështje si financimi dhe monitorimi i tij. Gjatë këtij hapi iu dha përgjigje pyetjeve të mëposhtme:</p> <ol style="list-style-type: none"> Sa % e financimit të Planit Vendor do të mbulohet nga buxheti NJVQV-së? A parashikohen financime nga buxheti i shtetit? Donatorët? A ka hendek financiar? Cilat janë burimet e mundshme për financimin e projekteve të reja? Sa % e shpenzimeve të Planit Vendor janë të planifikuara në PBA-në 2019-2021? A kemi aktivitet/projekte të reja? Sa % të shpenzimeve zënë ato? Si planifikohet financimi i tyre? A është hendeku financiar pjesë e kërkesave buxhetore shtesë dhe bisedimeve me donatorë të ndryshëm?

Me qëllim vlerësimin e nevojave dhe informimin e proceseve vendimmarrëse lidhur me planin përmes të dhënave dhe evidencave u hartua dhe u zbatua një udhëzues për mbledhjen e të dhënave parësore dhe dytësore. Ato përfshinë burime të ndryshme, të përmbledhura në skemën ilustruese më poshtë.

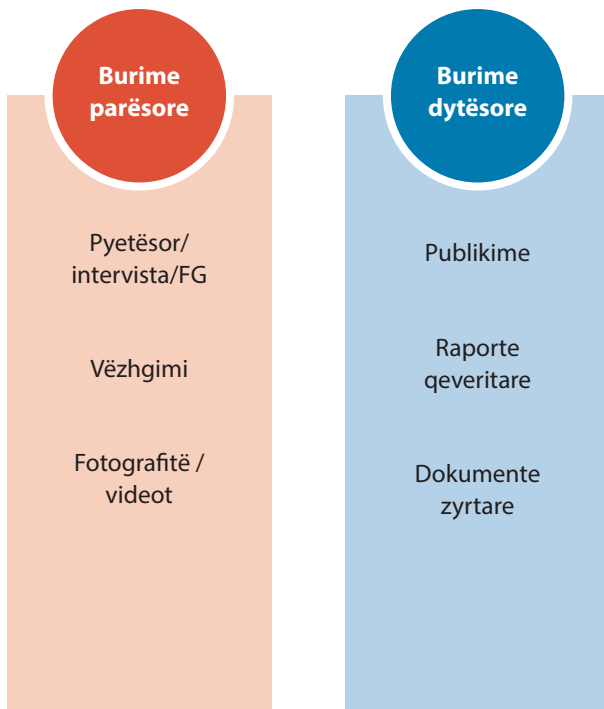

Figura 1. Burimet parësore dhe dytësore të të dhënave të përdorura

Më konkretisht, për mbledhjen e të dhënave parësore përmes teknikave me pjesëmarrjen e komunitetit, u përdorën ushtrimet e hartëzimit të nevojave dhe burimeve, intervista individuale dhe diskutime në grupe (të shoqëruara me vizita dhe vëzhgime në terren), ushtrime për zbërthimin e problematikave si “Matrica e problemit” dhe “Pema e problemit” (për më shumë shiko Shtojca 9.1). Më konkretisht, në periudhën shkurt-mars 2019, ekspertja kombëtare dhe lehtësuesit vendorë kanë vizituar në vazhdimësi të gjitha zonat me popullsi nga pakicat e synuara (janë realizuar rreth 20 vizita dhe takime). Gjatë vizitave në terren, janë përdorur një seri mjetesh për mbledhjen e të dhënave. Kështu, lehtësuesit dhe ekspertja (e pranishme në Levan dhe Mbrostar Ura) kanë zhvilluar intervista individuale me burra, gra dhe të rinj.

Figura 2. Intervistë (e pastrukturuar) me përfitues të programit të strehimit (rikonstruksion banese), Mbrostar

Gjatë vizitave të shumta në zonat e synuara janë mbajtur takime në komunitet, në mjedise të mbyllura ashtu edhe në vendqëndrimet e R&E, në mjedise të hapura.

Figura 3. Diskutim në grup mbi prioritizimin e problematikave të identifikuara më herët nga lehtësuesit - Mbrostar

Për një diskutim më të fokusuar dhe thelluar, si dhe për njohjen më të thellë dhe tërësore të problemeve dhe nevojave janë zbatuar edhe metodat e diskutimit në fokus-grupe, është zbatuar “Pema e problemit” dhe “Matrica e Problemeve”.

Figura 4. “Pema e Problemit”, Levan

Të dhëna parësore u mblodhën edhe nga Bashkia, veçanërisht në raport me kapacitetet e saj në funksion të planit për integrimin e pakicave rome dhe egjiptiane (Shtojca 9.2).

Figura 5. Pamje nga takimet me Grupin Institucional të Punës, Bashkia Fier.

IV. Profili i Bashkisë Fier

Bashkia Fier kufizohet në veri me bashkinë Divjakë, në lindje me bashkitë Patos dhe Roskovec, ndërsa në jug me bashkinë Vlorë. Kryeqendra e Bashkisë është qyteti i Fierit.

Historia e hershme e qytetit nis qysh në antikitet, me qytetin e Apolonisë (shek.VI-të p.e.s) - një e rëndësishme në Rrugën Egnatia. Historikisht, Fieri vijoi të ishte një qendër e rëndësishme e zhvillimit ekonomik (kështu besohet se edhe emri i tij origjinon nga fjala “fiera”, që në italisht do të thotë panair). Ky profil u ruajt edhe në periudhën pas luftimeve botërore e deri në fillimin e viteve '90-të, periudhë gjatë të cilës Fieri u shndërrua në qendrën e dytë më të madhe ekonomike në vend, pas Tiranës. Ndryshimet sistematike të pas viteve '90-të dhe dekadat e fundit duket se kanë parashtruar shumë sfida për një zhvillim të qendrueshëm dhe e kanë zbehur disi këtë profil¹¹.

Sot, nga një ish zonë ekonomike dhe industriale e rëndësishme, Fieri vuan nga papunësia e lartë si dhe nga ndotja mjedisore ndonëse në territorin e tij përfshin zonat bujqësore më të rëndësishme në vend si dhe një pjesë të konsiderueshme të industrisë, që lidhet me përpunimin e naftës (BIRN 2015)¹². Me këto sfida përballet një popullsi prej rreth 120,655 banorë, sipas CENSUS-it 2011, por në regjistrin civil rezultojnë të regjistruar rreth 196,324 njerëz. Bashkia është e organizuar në dhjetë njësi administrative, të cilat janë: Fier, Cakran, Mbrostar Ura, Libofshë, Qendër, Dërmenas, Topojë, Levan, Frrakull dhe Portëz (me një total: një qytet dhe 85 fshatra). Më shumë se 55% e popullsisë jeton në zonat rurale, por përveç bujqësisë dhe blegtorisë, ndarja e re administrative i ka dhënë mundësi kësaj bashkie të zhvillojë edhe turizmin familjar, në një vijë bregdetare prej rreth 30 km.

11 Bashkia Fier <http://bashkiafier.gov.al/sq-al/Qyteti/Pages/Historia-e-Qytetit.aspx>

12 Ndotja e mjedisit është lënë pas nga industria tashmë e mbyllur, por edhe nga industria që ka mbijetuar. Pjesa më e madhe e ndotjes vjen nga industria e naftës dhe rafineritë e vajit ushqimor, të cilat ndosin ajrin sidomos gjatë periudhës së natës. <http://pushtetivendor.reporter.al/profil-i-bashkise-fier/>

Në këto kushte, sektorët më të rëndësishëm ekonomikë të Bashkisë Fier përfshijnë¹³:

- Nxjerrje dhe përpunim naftë;
- Ndërtim;
- Përpunim ushqimi: pije freskuese dhe alkolike, vaj ulliri dhe gatimi, mish, nënprodukte të qumështit, bukë, sheqer, miell etj;
- Import-eksport;
- Tregti: rroba, ushqim, elektroshtëpiake etj;
- Tekstile dhe prodhim veshjesh.

Bashkia Fier u ka dhënë formë zyrtare projekteve zhvillimore për të ardhmen si në planin ekonomik dhe në atë social. Kështu, Bashkia Fier ka hartuar dhe miratuar "Strategjinë e Zhvillimit të Territorit" si dhe "Dokumentin e Planit të Përgjithshëm të Zhvillimit Vendor të Territorit"¹⁴ dhe është në proces hartimi të Planit për Mbrojtjes Sociale 2019-2022¹⁵. Plani Vendor për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane 2019-2022, në linjë me planet e tjera zhvilluese të Bashkisë, synon të sjellë arritje specifike për fuqizimin dhe integrimin e këtyre pakicave sipas nevojave të identifikuara dhe prezantuara përmbledhtazi në seksionet në vijim të këtij dokumenti.

---

13 Bashkia Fier <http://bashkiafier.gov.al/sq-al/Oyteti/Pages/Ekonomia-dhe-tregetia.aspx>

14 Me mbështetjen e projektit të USAIDit për Planifikimin dhe Qeverisjen Vendore (PLGP) dhe Co-PLAN, Instituti për Zhvillimin e Habitatit.

15 Realizuar me mbështetjen e UN.

V. Pakicat rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier dhe vlerësimi i nevojave

Në Bashkinë Fier raportohet të ketë një popullsi rome dhe egjiptiane prej rreth 3,650 personash, ose ndryshe, rreth 730 familje. Shumica e tyre janë të vendosura në Levan dhe Drizë (me nga rreth 250 familje në secilën prej këtyre zonave) duke u ndjekur nga Baltëza (100 familje), Mbrostar (70 familje) dhe Fermë "Afrim i Ri" dhe Sektor (me nga rreth 30 familje secila). Megjithatë, si edhe në zona të tjera, shifra të sakta dhe zyrtare është e vështirë të gjenden. Pjesa më e madhe e këtyre familjeve jetojnë në kushte shumë të vështira socio-ekonomike, dhe një pjesë e konsiderueshme, nuk plotësojnë as kushtet minimale të jetesës (ndonëse shifrat e sakta mungojnë sërish).

Edhe pse gjatë periudhës së diktaturës, romët dhe egjiptianët u përfshinë në një shkallë të konsiderueshme në sistemin arsimor të detyruar, u punësuan dhe u strehuan thuajse në të gjithë sektorët dhe zonat e qytetit, përfshirja dhe integrimi i tyre me orientim nga lart-poshtë tregoi se nuk ishte i qëndrueshëm. Me ndryshimet drastike që pësoi vendi pas viteve 90-të, u vërejt një ri-segregim i këtyre pakicave drejt zonave rurale ose peri-urbane dhe shumë prej problematikave të përjashtimit social u rishfaqën me dimensionet e tyre të plota. Edhe pas thuajse tri dekadash nga ndryshimi i sistemeve, pakicat rome dhe egjiptiane në Fier (si edhe në shumë zona të tjera të vendit) përballesh me probleme të përjashtimit ekonomik, social, kulturor dhe politik.

Kështu, pakicat R&E në Fier i kanë ngritur vazhdimisht shqetësimet e tyre të lidhura me kushtet e vështira të jetesës, ashtu edhe ato në lidhje me mungesën e mundësive dhe vëmendjes së dedikuar për zhvillimin dhe integrimin e tyre me pjesën tjetër të shoqërisë¹⁶. Nga ana tjetër, ky është edhe një prej treguesve të zhvillimit dhe fuqizimit të pakicave R&E në Bashkinë Fier. Fieri ka qenë vazhdimisht i synuar nga programe të ndryshme, që kanë synuar të fuqizojnë dhe lehtësojnë proceset integruese për R&E. Ato kanë ndërtuar dhe vazhdojnë të ndërtojnë mbi disa prej pikave të forta të këtij komuniteti si: ruajtja e identitetit kulturor, traditave dhe gjuhës nga një brez në tjetrin; mikpritja dhe bashkëpunimi; njohuritë, aftësitë dhe tradita e mirë e punëve në bujqësi, blegtori dhe artizanat (sidomos në zonën

16 Shiko për shembull pjesë nga aktivizmi i tyre në vitin 2017 <https://www.rtsh.al/lajme/fier-romet-kerkojne-te-drejtat-e-tyre/>

e Levanit dhe Drizës); përmirësimit të shkollimit dhe kualifikimeve tek një pjesë e të rinjve, etj.

Megjithatë, siç u theksua edhe më sipër, shumë problematika dhe disavantazhe të mbledhura ndër vite vazhdojnë të mbeten shqetësuese. Përveç varfërisë dhe kushteve të vështira ekonomike, ka problematika që shtrihen duke filluar nga sistemi arsimor, tek kualifikimi dhe punësimi, e deri tek shërbimet dhe kujdesi shëndetësor apo nevojat për ri-integrim pas lëvizjeve migratore (brenda dhe jashtë vendit). Më poshtë, paraqiten problematikat dhe nevojat aktuale të identifikuara për qëllimet e këtij plani vendor, të organizuara sipas disa prej fushave kryesore të interesit si: arsimi, punësimi, strehimi, shëndeti etj.

V.1. **Arsimi**

Ndonëse ndërgjegjësimi për rëndësinë e arsimimit ka ardhur në rritje, niveli i përfshirjes së pakicave R&E në sistemin arsimor mbetet ende mbrapa në raport me pjesën tjetër të komunitetit. Përfshirja e fëmijëve në institucionet e arsimimit, edukimit dhe përkujdesit fillon vonë për anëtarët e pakicave R&E dhe shoqërohet përgjatë rrugëtimit nga një nivel në tjetrin me problematika të frekuentimit, braktisjes dhe performancës së ulët.

Aktualisht, është e paqartë se cili është numri i fëmijëve të pakicave R&E në Fier. Të dhëna më të sakta mund të sigurohen për fëmijët, që janë të përfshirë/regjistruar në sistem, por jo për ata, që mund të jenë jashtë tij. Kështu, për fëmijët 3 deri në 5 vjeç, rezultojnë se rreth 122 prej tyre shkojnë në institucione të arsimit parashkollor (më konkretisht – 2 në Sektor Seman, 39 fëmijë në Baltëz, 44 në Levan, 16 në Drizë, 9 në Fermë “Afrim i Ri” dhe 12 në Mbrostar.) Vështirësitë ekonomike (të manifestuara në mungesë ushqimi dhe veshmbathje) i dekurajojnë familjet R&E t’i dërgojnë fëmijët e vegjël në kopësht. Një faktor tjetër i rëndësishëm që ndikon vendimmarrjen e familjeve në këtë drejtim është edhe distanca e objekteve dhe aksesit në transport për t’i dërguar fëmijët në kopësht. Niveli i ulët i punësimit (veçanërisht tek gratë R&E) shton listën e faktorëve, që në mënyrë racionale, i bën shumë familje R&E të presin vitet e detyruara të shkollimit për t’i vënë fëmijët e tyre në kontakt me këto institucione.

Për vitin akademik 2018-2019, në Bashkinë Fier, arsimin e detyrueshëm e ndjekin mbi 300 fëmijë R&E. Në raport edhe me popullsinë R&E në zonat e synuara, pjesën më të madhe e ka Levani me 109 nxënës, dhe më pas zonat e tjera: Drizë (80), Baltëz (75), Mbrostar (30), Fermë “Afrim i Ri” (14) dhe Sektor (10). Edhe në arsimin e detyruar, pjesëmarrja dhe frekuentimi mbeten në nivele larg optimale, pasi arsyet ekonomike, lëvizjet e shpeshta migratore (brenda dhe jashtë vendit)

kombinohen edhe me çështje të mentalitetit dhe i pengojnë fëmijët R&E të ndjekin (rregullisht) shkollën dhe të performojnë mirë. Mentaliteti ndëshkon në mënyrë disproporcionale vajzat R&E të cilat nga presioni i familjes (ndër të tjera edhe për martesë të hershme) e ndërpresin shkollimin rreth moshës së fillimit të pubertetit.

Për vitin akademik 2018-2019, raportohet se rreth 50 fëmijë të moshës 6-15 vjeç e kanë braktisur shkollën. Pra, rreth 15% e fëmijëve R&E në moshë arsimit të detyrueshëm, janë momentalisht jashtë sistemit. Shpërndarja sërisht është proporcionale edhe me madhësinë e komuniteteve. Në Levan 20 fëmijë kanë braktisur shkollën, 16 në Baltëz, 10 në Drizë, 5 në Mbrostar dhe nga 2 fëmijë në Sektor dhe Fermë "Afrim i Ri".

Përtej arsyeve të listuara më sipër, pengesë për frekuentimin e shkollave bëhet edhe infrastruktura dhe niveli i aksesit, që këto komunitete kanë në institucionet e arsimit. Ndonëse, në përgjithësi, shkollat publike kanë infrastrukturë dhe burime njerëzore të niveleve të ngjashme, disa prej tyre kanë problematika më serioze. Kështu, shkolla "Trifon Prifti" në Baltëz nuk ka tualete dhe ujë të rrjedhshëm. Mungesa e tyre e vështirëson ndjekjen e shkollës për të gjithë, por veçanërisht për më të vegjlit dhe vajzat. Në Mbrostar aksesi në shkollë kufizohet nga distanca e saj me komunitetin dhe domosdoshmëria e kalimit të rrugës kombëtare për të arritur në shkollë. Në këtë rast, nevojitet sigurimi (i qëndrueshëm) i transportit për fëmijët, që jetojnë në zonën Mbrostar Ura për të mundësuar ndjekjen e shkollës.

V.2. Punësimi dhe siguria ekonomike

Pavarësisht përpjekjeve të aktorëve të ndryshëm për të adresuar problematikën e punësimit për pakicat rome dhe egjiptiane, ato vazhdojnë të jenë të pranishme dhe serioze. Jo vetëm papunësia është e lartë, por edhe informacioni dhe shprehjet për punë-kërkimin mungojnë për shumicën e R&E. Kjo ndikon në mënyrë të drejtpërdrejtë gjendjen e tyre ekonomike – si për sa i takon sigurimit të të ardhurave përmes punësimit, ashtu edhe dokumentimit të përpjekjeve për punësim, kusht ky për vazhdimin e përfitimit të ndihmës ekonomike.

Ndonëse niveli i punësimit dhe papunësisë për pakicat R&E në Fier është e pamundur të përcaktohet me të dhënat në dispozicion, nga Zyra e Punës raportohet se për vitin 2018, janë regjistruar si punëkërkues të papunë rreth 235 romë dhe egjiptianë, nga të cilët është arritur të punësohen 30 prej tyre (ose rreth 13%). Këta individë janë punësuar kryesisht në sektorin e fasonerisë, i cili është edhe sektori kryesor i punësimit formal të R&E. Pjesa më e madhe e anëtarëve të pakicave R&E në Fier e sigurojnë jetesën me aktivitete prodhuese/ekonomike

në bujqësi, blegtori, tregti dhe ndërtim. Gjithashtu, duke ruajtur traditat dhe shfrytëzuar talentin, disa R&E janë aktivë edhe si muzikantë.

Diskriminimi i hapur dhe/ose i fshehtë në tregun e punës i mban nivelet e punësimit të pakicave R&E shumë të ulëta. Kjo është një nga arsyt kryesore përse punësimi i R&E në sektorin privat (përveç vetë-punësimit) është mjaft i ulët. Kompani/biznese të ndryshme druhen të punësojnë R&E jo si pasojë e kualifikimeve dhe cilësive të tyre, por si pasojë e mendësisë së punësimi i tyre mund të dëmtojë imazhin e biznesit, dhe për pasojë, edhe suksesin e tij. Përvoja konkrete të ndërmjetësimit për punësimin e romëve dhe egjiptianëve tregojnë për situata në të cilat individë të këtyre pakicave kanë kaluar fazat e përzgjedhjes për punësim dhe, pas marrjes në punë, janë larguar vetëm sepse është vënë re nga punëdhënësi, që të punësuarit e rinj flisnin romisht (pra ishte bërë e qartë përkatësia e tyre).

Mungesa e mundësive të punësimit dhe diskriminimi i mbivendosen problematikave që lidhen me mungesën e arsimimit dhe kualifikimit ashtu edhe me mungesën e njohurive dhe aftësive për të kërkuar punë. Kështu, anëtarët e këtyre komuniteteve e gjejnë të vështirë që pa mbështetje të dalin përtej disa profesioneve tradicionale dhe (shpesh) nuk janë të motivuar për t'u kualifikuar dhe punësuar në profesione të tjera pasi kanë pritshmëri të ulëta për t'u punësuar. Pjesëmarrësit në procesin e vlerësimit të nevojave raportojnë se martesat e hershme, xhelozia dhe fanatizmi i burrave të familjes, prindërimi i hershëm dhe i shumë fëmijëve, janë pengesa/vështirësi shtesë në rrugën e vajzave dhe grave rome dhe egjiptiane drejt arsimimit, kualifikimeve dhe punësimit.

Kombinimi i të gjitha sfidave dhe problematikave që lidhen me punësimin rezultojnë në pjesën më të madhe të anëtarëve të pakicave rome dhe egjiptiane të punësuar në punë informale dhe të paqëndrueshme duke sjellë pasiguri të mëdha për mbijetesën dhe të ardhmen. Gjithashtu, kjo situatë bën që familjet R&E të jenë të mbipërfaqësuar në skemën e ndihmës ekonomike, apo ta shikojnë atë si mundësinë e vetme për mbijetesë. Raportohet se rreth 58 familje R&E janë aktualisht përfituese të Ndihmës Ekonomike (40 familje në Drizë, 12 në Levan dhe 6 në Mrostar¹⁷, zonat e tjera kanë një numër shumë të vogël). Nga ana tjetër, informacioni dhe qartësia për funksionimin e skemës mungon dhe çon në pakënaqësi dhe revoltë të familjeve të përjashtuara.

17 Zonat e tjera kanë një numër shumë të vogël, të papërfillshëm. Aktualisht në Sektor Seman janë vetëm 3 familje dhe në Fermë "Clirim" asnjë.

V.3. Strehimi

Familjet rome dhe egjiptiane ndonëse kanë pësuar ndryshimet e tyre në kohë, mbeten familje relativisht të mëdha. Në Bashkinë Fier ato kanë një madhësi mesatare prej 5 anëtarësh dhe në shumicën e rasteve e ndajnë strehën e tyre me familjen e gjerë. Megjithatë, statistikak e freskuara dhe të sakta lidhur me numrin e familjeve dhe anëtarët e tyre mungojë ose janë të vështira për t'u siguruar. Një arsye për këtë është edhe mungesa e formalizimit të lidhjeve në martesë si dhe e regjistrimit (në kohë) të fëmijëve.

Në përgjithësi, gjendja e strehimit për pakicat rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier nuk është e mirë. Problematikat e strehimit shtrihen që nga mungesa e plotë e tij e deri tek kushtet e papërshtatshme të banesës, apo tek banesa të ngritura në mënyrë jo të ligjshme/rregullt. Objektet e ndërtuara pa leje janë një fenomen në thuajse të gjitha zonat/vendbanimet me përqendrim rom dhe egjiptian. Kështu, në Njësinë Administrative (NJA) Levan janë përmbyllur procedurat për 66 objekte të ndërtuara pa leje. Në NJA Qendër, në fshatin Drizë, janë evidentuar 350 vetëdeklarime për regjistrimin e banesave dhe janë mbyllur procedurat për rreth 80% të tyre. Në fshatin Baltëz, janë përmbyllur procedurat për rreth 50 objekte. Në NJA Mbrostar janë përmbyllur procedurat e legalizimit për të gjitha objektet, që plotësojnë kriteret ligjore për legalizim. Megjithatë, ka vonesa ose vështirësi të lidhura me informimin (nga ZVRPP) dhe qartësinë për procedurat që duhen ndjekur, si dhe me faktin që një pjesë e objekteve nuk janë të qëndrueshme për t'u kualifikuar për regjistrim. Familje të veçanta kanë problematika me banesat e tyre, të cilat i kanë çuar në procese gjyqësore, por kanë vështirësi për të ndjekur proceset dhe mbledhur dokumentacionin përkatës nga një mori institucionesh.

Përveç problematikave me banesat dhe regjistrimin e tyre, familjet rome dhe egjiptiane përballen në vazhdimësi me vështirësi për të përballuar kostot e shërbimeve për një jetesë dinjitoze – si uji i pijshëm dhe energjia elektrike. Gjendja e vështirë ekonomike pengon si lidhjen e kontratave ashtu edhe përballimin e kostove të shërbimeve në vijimësi. Megjithatë, diçka që mund ta lehtësonte këtë problematikë, mund të ishte ndërmjetësimi për faljen e kamatë-vonesave dhe mundësimi i lidhjes së kontratave për këto shërbime, kur kjo gjë dëshirohet nga pala e interesuar.

Një kategori tjetër familjesh, veçanërisht në Levan, kanë ngritur shqetësimin e pronave të tjetërsuara, një çështje që kërkon angazhim dhe mbështetje juridike për t'u ndjekur. Mungesa e dokumentacionit për të vërtetuar pronësinë e tokave të ndara sipas ligjit nr. 7501, 1993 është kthyer në një kufizim serioz për mirëqenien e këtyre banorëve ashtu si edhe për mundësitë për ta zhvilluar pronën më tej apo përdorur atë si aset, kolateral për kredi të mundshme etj.

Në Mbrostar ka edhe tri problematika të tjera specifike, që kërkojnë adresim. Së pari, banesat e pakicave rome dhe egjiptiane janë të vendosura pranë hekurudhës dhe, ndonëse lëvizjet e trenave janë shumë të ralla, duhet të adresohen çështjet e sigurisë. Së dyti, disa banesa, të ndërtuara pas viteve '90-të në atë zonë, kanë shkaktuar ndotje serioze të mjedisit për një pjesë të familjeve rome. Këto banesa nuk kanë as kanalizim të ujërave të zeza dhe as gropa septike, duke lënë ujërat e zeza të rrjedhin drejt banesave rome, që janë në disnivel kundrejt tyre. Kjo kërkon ndërhyrjen e autoriteteve, pasi familjet që kanë shkaktuar ndotjen nuk pranojnë ta adresojnë problemin. Së treti, familjet rome në këtë zonë vuajnë mungesën e ujit të pijshëm/rrjedhshëm. Kjo problematikë është adresuar deri tek Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe ndonëse janë marrë masa ndëshkimore (si për shembull gjobitja e Bashkisë Fier), problemi mbetet i pazgjidhur. Banorët janë të gatshëm të pranojnë edhe zgjidhje të përkohshme/tranzitore deri në zgjidhjen përfundimtare të problemit (p.sh furnizimi i përkohshëm me ujë përmes autobotëve).

Programet e strehimit të cilat kanë ndihmuar (ndër të tjera) me rehabilitimin e banesave të pakicave R&E, kanë përmirësuar kushtet e strehimit për një numër të konsiderueshëm banorësh. Megjithatë, ka ende nevoja të mëdha të paadresuara, ku problemi më i madh është pamundësia për përfitim/ndërhyrje në banesa të paqëndrueshme (kasolle) dhe ato pa dokumentacion, që kanë edhe pozitat më vulnerable dhe nevojat më të mëdha. Për më tepër, familjet rome dhe egjiptiane e kanë thajse të pamundur të përfitojnë nga programet e strehimit, që ofrojnë mundësinë e kredive të buta, pasi punësimi i tyre është i parregullt dhe jo-formal në shumicën e rasteve dhe vërtetimi i të ardhurave bëhet i pamundur.

Pjesa më e madhe e vendbanimeve të familjeve rome dhe egjiptiane janë të lidhura me rrugë të shtruara (jo gjithmonë në gjendje të mirë), por disa prej tyre kalohen me vështrësi në peridhën e dimrit. Po kështu, shumica e rrugëve të brendshme nëpër zonat me përqëndrim rom dhe egjiptian nuk janë të shtruara dhe/ose ndriçuara. Gjithashtu, të gjitha zonat me rezidentë R&E kërkojnë ndërhyrje në sistemin e kanalizimeve. Uji i pijshëm, ndonëse i aksesueshëm, nuk përdoret për këto nevoja. E ndërsa ky është një problem që prek të gjithë qytetarët, ai rëndon më shumë në ekonominë e familjeve të varfra si dhe në shëndetin e tyre. Transporti publik është i aksesueshëm dhe me kosto (deri diku) të përballueshme.

V.4. Shëndeti

Vendbanime me përqendrim të pakicave rome dhe egjiptiane nuk janë larg qendrave shëndetësore, por këto qendra nuk janë gjithmonë të mirë-pajisura. Thuajse në të gjitha qendrat shëndetësore mungojnë pajisje të tilla si: aparat për matjen e tensionit për fëmijë dhe të rritur; stetoskop; oksimetër (me të cilin duhet të pajisen edhe mjeku edhe infermieri); peshore dhe matës për gjatësinë për fëmijë dhe të rritur; laptop/kompjuter (për shkak se bëhen rekomandimet online); kondicionim për ngrohje/ftohje të mjediseve; dush (për të pasur ujë të ngrohtë); spatula; otoskop.

Në mënyrë sporadike, romët dhe egjiptianët janë targetuar nga nisma të ndryshme të organizatave të shoqërisë civile për t'u ndërgjegjësuar lidhur me çështjet e shëndetit të mirë dhe aksesit në shërbimet shëndetësore. Në përgjithësi, anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane janë të regjistruar me një mjek familjeje dhe pjesa më e madhe e tyre zotërojnë karta shëndeti. Pavarësisht kësaj, aksesit në shërbimet e kujdesit shëndetësor është relativisht i ulët si pasojë e mungesës së kontributeve në skemën e sigurimeve shëndetësore (lidhur kjo edhe me nivelet e ulëta të punësimit) si dhe si pasojë e gjendjes ekonomike të dobët për shumë prej famijeve rome dhe egjiptiane.

Më në nevojë kundrejt situatave të një aksesit të kufizuar në shërbime shëndetësore janë fëmijët dhe gratë shtatzëna. Kështu fëmijët e paregjistruar janë automatikisht të vendosur në pozita të pafavorshme për të marrë shërbim shëndetësor. Dhënia e mundësisë për ta për t'i aksesuar këto shërbime është domosdoshmëri, sidomos në raport me vaksinimin e tyre. Është e nevojshme që fëmijët të pajisen edhe me kartelat e vaksinimit dhe të kenë karta shëndeti, pavarësisht gjendjes së tyre civile dhe ekonomike. Në mënyrë të ngjashme, jo të gjitha gratë shtatzëna kanë mundësi të aksesojnë shërbimet shëndetësore. Ato gjithashtu kanë nevojë për informim dhe ndërgjegjësim për mëmësinë dhe shëndetin e nënës dhe fëmijës. Në këtë drejtim, ka shumë hapësira për një rol më proaktiv të të gjithë aktorëve të duhur.

V.5. Çështje të tjera: Migrimi dhe emigrantët e kthyer

Në dekadat e fundit, migrimi e ka prekur ndjeshëm shoqërinë shqiptare duke sjellë ndryshime demografike, sociale dhe ekonomike shumë dinamike dhe të larmishme. Familjet rome dhe egjiptiane nuk kanë bërë përjashtim, përkundrazi. Për Bashkinë Fier përlloraget se rreth 30% e familjeve R&E janë larguar nga vendi vetëm në 5 vitet e fundit, kryesisht si azil-kërkues në Gjermani dhe Francë. Veçanërisht në vitet e fundit këto pakica në Bashkinë Fier po e shohin emigrimin apo edhe azilin si një zgjidhje të parë për sigurimin e një jete më të mirë.

Arsyet kryesore që i kanë shtyrë familjet R&E drejt emigrimit janë ato ekonomike dhe sociale, ku veçohet për nga rëndësia mungesa e mundësive për punësim. Nga ana tjetër, duhet theksuar se një pjesë e mirë e familjeve R&E që kanë emigruar, janë rikthyer. Problematikat e migrantëve të kthyer kërkojnë një vlerësim dhe adresim të dedikuar. Problematikat më shqetësuese lidhen me fëmijët e rikthyer dhe ato përfshijnë çështje si ato mbi: regjistrimin e fëmijëve që kanë lindur jashtë vendit; njohjen e gjendjes shëndetësore dhe vaksinimi i tyre (që mbetet e panjohur si pasojë e mungesës së dokumentacionit përkatës); si dhe ri-integrimi i fëmijëve në sistemin arsimor pas shkëputjeve për arsye migrimi. Për shumicën, këto procese janë shumë të vështira dhe i detyrojnë t'i drejtohen sërish ri-emigrimit/azilit.

Vitet e fundit vihet re edhe një kalim drejt emigrimit sezonal, kryesisht në muajt e verës, drejt Italisë dhe Greqisë. Pjesa tjetër e vitit përballohet me të ardhurat e pakta të sjella nga emigrimi dhe me punë rastësore dhe informale. Këto lloj dinamikash janë vështirë të harmonizohen me programet e skemat e mbështetjes dhe mbrojtjes shoqërore. Këto të fundit duhet të reflektojnë një shkallë fleksibiliteti që i përshtatet dhe adreson dinamikën e jetëve të njerëzve, që pritet të mbështesin dhe mbrojnë.

VI. Vizioni dhe objektivat e planit vendor

VI.1. Vizioni

Bashkia Fier ofron mundësi të barabarta për qytetarët e saj, pavarësisht përkatësisë etnike, dhe punon për nxitjen e gjithëpërfshirjes, multikulturalizmit dhe integrimin me të drejta të plota e të barabarta të anëtarëve të pakicave rome dhe egjiptiane, drejt një integrimi të plotë ekonomik, social, kulturor dhe politik, në respekt të tipareve të veçanta dhe ruajtjes së identitetit kulturor të këtyre pakicave.

VI.2. Objektivat strategjike

Përmirësimi i situatës arsimore të pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier

Fuqizimi ekonomik i pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier, përmes integritimit dhe harmonizimit të ndërhyjeve për kualifikim, punësim dhe programeve të mbrojtjes sociale

Përmirësimi i gjendjes së strehimit të pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier, përmes ndërhyrjeve të qëndrueshme.

Përmirësimi i shëndetit dhe aksesit në shërbimet shëndetësore për anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier

Ri-integrimi i familjeve rome dhe egjiptiane të kthyer nga migrimi.

VII. Plani i masave

1. Fusha e ndërhyrjes – ARSIMI						
Objektivi strategjik: Përmirësimi i situatës arsimore të pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier						
Masa/aktiviteti	Aktorët	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Fondet / Financimi	Monitorimi
1.1 Objektivi specifik: Lehtësimi i aksesit ndaj shërbimeve arsimore						
1.1.1 Mbështetja financiare (si bursa, lehtësimi duke përjashtuar nga taksat dhe tarifat dhe/ose libra, sete shkollore) e fëmijëve prej pakicave rome dhe egjiptiane, që jetojnë në familje me vështirësi ekonomike (në të gjitha nivelet e shkollimit).	Bashkia Fier Roma Education Fund Murialdo	Numri i fëmijëve të mbështetur Numri i fëmijëve të integruar në mënyrë të qëndrueshme	Bashkia Fier DAR Drejtoritë e shkollave specifike	Çdo vit akademik për periudhën e këtij plani 2019-2022	Bashkia Fier 7,440,000	Bashkia Fier DAR OSHC-të
1.1.2 Përmirësimi i infrastrukturës shkollore – ndërtimi i tualeteve në shkollën "Trifon Prifti", Baltëz.	Bashkia Fier	Projekti i planifikuar Të dhëna dokumentuese të projektit të zbatuar Numri i fëmijëve dhe stafit përfitues	Bashkia Fier DAR Drejtoria e shkollës "Trifon Prifti"	2019-2020	Bashkia Fier Donatore 1,500,000	Bashkia Fier DAR OSHC-të

1.1.3 Vendosija e transportit për fëmijët që ndjekin shkollën në zonën e Drizës, Mbrostar Ura	Drejtoria Rajonale Arsimore (DAR) Fier Bashkia Fier	Numri i fëmijëve përfuttes Kohëzgjatja e shërbimit të vendosur	DAR	Çdo vit akademik për periudhën e këtij plani 2019-2022	DAR Bashkia Fier OSHC-të 6,600,000	Bashkia Fier OSHC-të
1.1.4 Ndërtimi i mbikalimit në: a. zonën Mbrostar Ura; b. për shkollën 9-vjeçare "Dino Ismaili," Levan.	MEI/ARSH Bashkia Fier	Projekti i planifikuar Të dhëna dokumentuese të projektit të zbatuar Numri i fëmijëve dhe banorëve përfuttes	Bashkia Fier	2020	MEI/ARSH Bashkia Fier 37,500,000	Bashkia Fier
1.1.5 Vendosija e mësuesve ndihmës për fëmijët me vështirësi/nevoja të veçanta prej pakicave rome dhe egjiptiane (përfshirë ata të kthyer nga emigrimi).	MAS/DAR	Numri i shkollave përfuttese Numri i mësuesve të angazhuar Numri i fëmijëve përfuttes Kohëzgjatja e shërbimit të vendosur	DAR Drejtoritë e shkollave përfuttese	Çdo vit akademik për periudhën e këtij plani 2019-2022	DAR Bashkia Fier 30,312,000	Bashkia Fier DAR OSHC-të
1.1.6 Krijimi i klasave ndihmëse për fëmijë 10-12 vjeç, të cilët kanë mangësi në formimin e tyre arsimor, por nuk iu bashkohen dot klasave të cilklit të ulët.	MAS/DAR	Numri i shkollave përfuttese Numri i klasave Numri i fëmijëve përfuttes Kohëzgjatja e shërbimit të vendosur	DAR Drejtoritë e shkollave përfuttese	Çdo vit akademik për periudhën e këtij plani 2019-2022	DAR Bashkia Fier Donatorë 6,820,200	Bashkia Fier DAR OSHC-të

2. Fusha e ndërhyrjes – Punësimi dhe fuqizimi ekonomik						
Objektivi strategjik: Fuqizimi ekonomik i pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier, përmes integrimit dhe harmonizimit të ndërhyrjeve për kualifikime, punësim dhe programeve të mbrojtjes sociale						
Masa/aktiviteti	Aktorët	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Fondet / Financimi	Monitorimi
2.1 Objektivi Specifik: Ndërgjegjësimi dhe lehtësimi i aksesit ndaj shërbimeve të punësimit dhe tregut të punës						
2.1.1 Fushata dhe aktivitete ndërgjegjëse për mundësitë dhe shërbimet e punësimit	Zyra e Punësimit Fier (ZPF) OSHC-të Bashkia Fier	Numri i fushatave të ndërmarra Numri i aktiviteteve të mbajtuara Numri i pjesëmarrësve Numri i aplikimeve të reja Numri i aplikimeve të sukseshme	ZPF OSHC-të e përfshira Bashkia Fier	2019 e në vijim	ZPF Bashkia Fier 10,000,000	Bashkia Fier OSHC-të
2.1.2 Aktivitete ndërgjegjëse me punëdhënës/biznese aktive në Bashkinë Fier	Zyra e Punësimit Fier (ZPF) OSHC-të Bashkia Fier	Numri i aktiviteteve të mbajtuara Numri i pjesëmarrësve	ZPF OSHC-të e përfshira Bashkia Fier	2019 e në vijim	ZPF Bashkia Fier 1,200,000	Bashkia Fier OSHC-të

2.1.3 Mbështetje e personalizuar për aplikime për punëkërkim tek anëtarët e pakicave romë dhe egjiptiane, që zotërojnë shkollim/kualifikim profesional	ZPF OSHC-të Bashkia Fier	Numri i stafit të angazuar në dhënien e mbështetjes Numri i rasteve të mbështetura Numri i aplikimeve për punëkërkim Numri i rasteve të suksesshme Numri i punësimeve të qendrueshme (me kontata, më shumë se 6 muaj)	ZPF OSHC-të e përfshira Bashkia Fier	2019 e në vijim	ZPF Bashkia Fier OSHC-të 1,000,000	Bashkia Fier OSHC-të
2.1.4 Trajnim dhe asistencë për përdorimin e faqes http://www.puna.gov.al/Default.aspx	ZPF OSHC-të Bashkia Fier	Numri i trajnimeve Numri i përfituesve Niveli i ndryshuar i shprehive/ aftësie Numri i rasteve të suksesshme përmes përdorimit të portalit	ZPF OSHC-të e përfshira Bashkia Fier	2019 e në vijim	ZPF Bashkia Fier OSHC-të 1,800,000	Bashkia Fier OSHC-të
2.1.5 Mbështetje për aplikim në skemat e granteve në mbështetje të aktiviteteve bujqësore/ blegtorale	Bashkia Fier OSHC-të	Numri i aplikimeve Numri i granteve të fituara Numri i përfituesve direkt dhe indirekt	Bashkia Fier OSHC-të	2019 e në vijim	Bashkia Fier OSHC-të 2,400,000	Bashkia Fier OSHC-të

2.2 Objektivi Specifik: Rritja e punësimit të pakicave romë dhe egjiptianë përmes mekanizmave nxitës për punëdhënësit dhe formalizimit të aktivitetve prodhuese						
2.2.1 Vendorsja e mekanizmave nxitës për bizneset që vendosin kuota/punësojnë anëtarë të pakicave R&E (p.sh lehtësime në taksat vendore etj.)	Bashkia Fier ZPF	Numri i nismave të ndërmarra dhe llojeve të mekanizmave nxitës të ofruar Numri dhe përmbajtja e vendimeve përkatëse Numri i bizneseve pjesëmarrëse Numri i R&E që kanë përfituar	Bashkia Fier ZPF	2020 e në vijim	Bashkia Fier 369,600	ZPF OSHC-të
2.2.2 Mbështetja kundrejt procedurave të regjistrimit të aktivitetve prodhuese të anëtareve të pakicave R&E (me qëllim mundësimin e sigurimeve shoqërore/ shëndetësore, aksesin në kredi etj.)	Bashkia Fier QKB Fier	Numri i aktivitetve të mbajtuara Numri i pjesëmarrësve në to Numri i aktivitetve ekonomike të identifikuara Numri i aktivitetve ekonomike të formalizuara (regjistruara) Numri i të punësuarve në to	Bashkia Fier QKB Fier	2020 e në vijim	Bashkia Fier OSHC-të 240,000	Bashkia Fier OSHC-të
Mbajtja e takimeve informuese/ ndërgjegjëse me Zyrrën e Taksave Vendore.						

2.3 Objektivitë specifike: Integrimi i pakicave romë dhe egjiptiane në programet e kualifikimit dhe rritja e kapaciteteve të tyre profesionale

2.3.1 Vlerësimi i nevojave për trajnim dhe kualifikim profesional	OSHC-të ZPF	Numri i nismave të ndërmarra Raporti i vlerësimit/ gjetjet e vlerësimit	OSHC-të ZPF	2019 e në vijim	ZPF Donatorë/ OSHC-të 1,200,000	Bashkia Fier OSHC- të
2.3.2 Identifikimi i rasteve në nevojë dhe të gatshëm për trajnim/kualifikim profesional	ZPF OSHC-të Bashkia Fier	Numri i rasteve të identifikuara Numri i të regjistruarve në kurse trajnuese/kualifikuese Numri i atyre që kanë përfunduar me sukses Numri i atyre që janë punësuar/ kanë filluar një aktivitet ekonomik.	ZPF OSHC-të Bashkia Fier	2019 e në vijim	ZPF Donatorë/ OSHC-të 5,600,000	Bashkia Fier OSHC- të
2.3.3 Koordinimi/ndërmjetësimi midis ofruesve të kurseve trajnuese/kualifikuese dhe punëdhënësve	ZPF OSHC-të Bashkia Fier	Partneritetet e vendosura Numri i të punësuarve përmes tyre	ZPF OSHC-të Bashkia Fier	2019 e në vijim	ZPF Bashkia Fier 1,500,000	Bashkia Fier OSHC- të

3. Fusha e ndërhyrjes – Strehimi

Objektivi strategjik: Përmirësimi i gjendjes së strehimit të pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier, përmes ndërhyrjeve të qëndrueshme.

Masa/aktiviteti	Aktorët	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Fondet / Financimi	Monitorimi
3.1 Objektivi specifik: Përmirësim i kushteve në banesat ekzistuese të pakicave R&E në Bashkinë Fier						
3.1.1 Vlerësimi i nevojave dhe identifikimi i banesave që kanë nevojë për ndërhyrje	Bashkia Fier OSHC-të	Numri i banesave të identifikuara Treguesit mbi gjendjen e tyre	Bashkia Fier OSHC-të	Çdo vit 2019- 2022	Bashkia Fier Donatorë 1,431,360	Bashkia Fier OSHC-të
3.1.2 Mundësimi i (ri) lidhjeve të kontratave të ujit të pijshëm dhe energjisë elektrike për familjet në nevojë (falja e kamatë vonesave, kur është e mundur)	MEI/ OSHEE Bashkia Fier	Numri i familjeve përfituese Numri i përfituesve	Bashkia Fier OSHC-të	2020	MEI/ OSHEE 720,000	Bashkia Fier OSHC-të
3.1.3 Reabilitimi dhe sistemimi i kanalizimeve në zonat me popullsi rome dhe egjiptiane	Bashkia Fier	Numri i projekteve të zbatuara Numri i familjeve përfituese Numri i përfituesve	Bashkia Fier OSHC-të	2019	Bashkia Fier 19,000,000	OSHC-të Bashkia Fier

3.1.4 Zgjidhja e ndotjes mjedisore nga ujërat e zeza të pasistemuara të banorëve të vendosur rrethimi në Mbrostar	Bashkia Fier	Numri i familjeve përfituese Numri i përfituesve	Bashkia Fier OSHC-të	2019	Bashkia Fier 10,000,000	OSHC-të Bashkia Fier
3.1.5 Vendosja e kufizuesve në zonën e banuar ku kalon hekurudha – Mbrostar	MEI	Numri i familjeve përfituese Numri i përfituesve	Bashkia Fier OSHC-të	2019	MEI/Bashkia Fier 500,000	Bashkia Fier OSHC-të
3.1.6 Asfaltim/gjelbërim/ndriçim i rrugëve të brendshme	Bashkia Fier	Numri i projekteve të zbatuara Numri i familjeve përfituese Numri i përfituesve	Bashkia Fier OSHC-të	2019 e në vijim	Bashkia Fier 24,000,000	Bashkia Fier OSHC-të
3.1.7 Vendosja e shërbimit të furnizimit me ujë përmes autobotëve - Mbrostar	Bashkia Fier	Numri i familjeve përfituese Numri i përfituesve	Bashkia Fier	2019	Bashkia Fier 2,400,000	OSHC-të

3.2 Objektivi specifik: Rritja e mundësive për strehim përmes formalizimit të banesave ekzistuese dhe ndërtimit të banesave sociale						
	Bashkia Fier	Numri i rasteve të identifikuara	Bashkia Fier	2019	Bashkia Fier	OSHC-të
3.2.1 Identifikimi i rasteve për formalizim (regjistrim) të banesave të ndërtuara në mënyrë jo-ligjore/të par-regullit	OSHC-të		OSHC-të		Bashkia Fier	OSHC-të
					OSHC-të	59,640
3.2.2 Lehtësimi i kriteve të vendosura nga Agjencia Shtetërore e Kadastrës (ASHK) për regjistrimin e banesave të paqëndrueshme	ASHK Bashkia Fier	Numri i aplikimeve Numri i përfutjesve	Bashkia Fier OSHC-të	2020	ASHK Bashkia Fier	Bashkia Fier OSHC-të
					152,000	
3.2.3 Sigurimi i mbështetjes juridike për anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane, që kanë probleme dokumentacioni/ regjistrimi/ procesi gjyqësor	Bashkia Fier OSHC-të	Numri i të mbështeturve Numri i rasteve të mbyllura me sukses	Bashkia Fier OSHC-të	Gjatë gjithë periudhës 2019-2022	Bashkia Fier OSHC-të	Bashkia Fier OSHC-të
					3,000,000	
3.2.4 Ndërtimi i banesave sociale (% e dedikuar për pakicat rome dhe egjiptiane)	MFE Bashkia Fier	Numri i projekteve Numri i përfutjesve	Bashkia Fier OSHC-të	2020	MFE Bashkia Fier Donatorë	Bashkia Fier OSHC-të
						12,500,000

<p>3.2.5 Rikonstruktimi dhe adoptimi i godinave publike, që nuk janë në përdorim për të shërbyer si banesa.</p> <p>a. Levan – Reparti Ushtarak</p> <p>b. Drizë – Reparti Ushtarak dhe Ish-zyrat e Rafinerisë</p>	<p>Ministria e Mbrojtjes (MM)</p> <p>Bashkia Fier</p>	<p>Numri i projekteve</p> <p>Numri i përfituesve</p>	<p>Bashkia Fier</p> <p>OSHC-të</p>	<p>2020</p>	<p>MM</p> <p>Bashkia Fier</p> <p>Donatorë</p> <p>15,000,000</p>	<p>Bashkia Fier</p> <p>OSHC-të</p>
<p>3.2.6 Mbështetja e familjeve të pastreha me pagesa qeraje dhe vendosja e tyre në lista prioritare për skemat e punësimit</p>	<p>Bashkia Fier</p> <p>ZPF</p>	<p>Numri i familjeve përfituese</p> <p>Numri i përfituesve</p> <p>Buxheti i alokuar</p>	<p>Bashkia Fier</p> <p>OSHC-të</p>	<p>2019</p>	<p>Bashkia Fier</p> <p>ZPF</p> <p>Donatorët</p> <p>800,000</p>	<p>OSHC-të</p> <p>Bashkia Fier</p>
<p>3.2.7 Rikonstrukcion i banesave me kallama – Sëman</p>	<p>Bashkia Fier</p>	<p>Numri i familjeve përfituese</p> <p>Numri i përfituesve</p> <p>Buxheti i alokuar</p>	<p>Bashkia Fier</p> <p>OSHC-të</p>	<p>2019</p>	<p>Bashkia Fier</p> <p>Donatorët</p> <p>4,800,000</p>	<p>OSHC-të</p> <p>Bashkia Fier</p>

4. Fusha e ndërhyrjes: Shëndeti						
Objektivi strategjik: Përmirësimi i shëndetit dhe aksesit në shërbimet shëndetësore për anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane në Bashkinë Fier						
Masa/aktiviteti	Aktorët	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Fondet / Financimi	Monitorimi
4.1 Objektivi specifik: Rritja e ndërgjegjësimit dhe aksesit ndaj shërbimeve shëndetësore për anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane						
4.1.1 Lehtësimi i regjistrimit dhe aksesit të fëmijëve të parregjistruar në shërbimet e kujdesit shëndetësor	Bashkia Fier, NJMF-ja OSHC-të	Numri i rasteve të identifikuara Numri i nismave të ndërmara Numri i përfutësve	Bashkia Fier DAR Drejtoria e Shëndetit Publik (DSHP)	2019 e në vazhdim	Bashkia Fier OSHC-të 444,800	OSHC-të
4.1.2 Mundësimi i vaksinimit të gjithë fëmijëve (edhe atyre të parregjistruar)	DSHP Bashkia Fier, NJMF-ja	Numri i rasteve të identifikuara Numri i rasteve të adresuara	DSHP Bashkia Fier, NJMF-ja	2019 e në vazhdim	DSHP 800,000	Bashkia Fier OSHC-të
4.1.3 Pajisja e fëmijëve me karta shëndeti dhe kartelat e vaksinimit	DSHP Bashkia Fier, NJMF-ja	Numri i rasteve të identifikuara Numri i rasteve të adresuara	DSHP Bashkia Fier	2019 e në vazhdim	DSHP 44,000	Bashkia Fier OSHC-të

4.1.4 Mundësimi i marrjes së shërbimit shëndetësor për të gjitha gratë shtatzëna	DSHP Bashkia Fier	Numri i rasteve të identifikuara Numri i rasteve të adresuara	DSHP Bashkia Fier	2019 e në vazhdim	DSHP 1,600,000	Bashkia Fier OSHC-të
4.1.5 Fushata ndërgjegjësuese për rëndësinë e kujdesit shëndetësor, shëndetit e nënës dhe fëmijës	DSHP Bashkia Fier, NJMF-ja OSHC-të	Numri i nismave të ndërmarrta Numri i personave të synuar	DSHP Bashkia Fier	2019 e në vazhdim	DSHP Bashkia Fier OSHC-të 4,684,800	Bashkia Fier OSHC-të
4.2 Objektiv specifik: Përmirësimi i cilësisë së shërbimit shëndetësor, që marrin anëtarët e pakicave rome dhe egjiptiane						
4.2.1 Vlerësimi i nevojave për mjete sipas qendrave shëndetësore	MSHMS Bashkia Fier	Numri i subjekteve të vlerësuara Gjendja e raportuar (treguesit specifikë)	MSHMS Bashkia Fier	2020	MSHMS Bashkia Fier 184,500	Bashkia Fier OSHC-të
4.2.2 Nërhyrje për përmirësimin e infrastrukturës së qendrave shëndetësore	MSHMS Bashkia Fier	Numri i projekteve Numri i përfutësve	MSHMS Bashkia Fier	2020 e në vazhdim	MSHMS Bashkia Fier 11,100,000	Bashkia Fier OSHC-të

5. Fusha e ndërhyrjes: Të tjera – Migrimi						
Objektivi strategjik: RI-integrimi i familjeve rome dhe egjiptiane të kthyer nga migrimi.						
Masa/aktiviteti	Aktorët	Treguesit e rezultateve	Burimet e të dhënave	Afatet	Fondet / Financimi	Monitorimi
5.1 Objektivi specifik: Lehtësimi i proceseve ri-integruese për familjet rome dhe egjiptiane të rikthyer nga migrimi.						
5.1.1 Identifikimi i familjeve R&E të rikthyer nga migrimi	Bashkia Fier, NjMF-ja ZPF	Numri i familjeve të identifikuara	Bashkia Fier ZPF	2019 e në vazhdim	Bashkia Fier OSHC-të 533,760	Bashkia Fier OSHC-të
5.1.2 Vlerësimi i nevojave të familjeve R&E të rikthyer nga migrimi	Bashkia Fier OSHC-të	Numri i vlerësimeve të kryera Raportet	Bashkia Fier OSHC-të	2019 e në vazhdim	Bashkia Fier OSHC-të 1,067,20	Bashkia Fier OSHC-të
5.1.3 Identifikimi i fëmijëve R&E të rikthyer, që kanë nevojë të mbështeten në procesin e ri-integrimit në shkollë/vit akademik të caktuar	Bashkia Fier, NjMF-ja DAR	Numri i fëmijëve të identifikuar Numri i fëmijëve të asistuar Numri i fëmijëve të ri-integruar	Bashkia Fier DAR	2019 e në vazhdim	DAR Bashkia Fier 266,880	Bashkia Fier OSHC-të
5.1.4 Mundësimi i pajisjes me karta shëndeti dhe kartelën e vaksinimit për fëmijët, që një pjesë të jetës së tyre e kanë jetuar diku tjetër (shiko fushën e shëndetit).	DSHP Bashkia Fier	Numri i rasteve të identifikuara Numri i rasteve të adresuara	DSHP Bashkia Fier	2019 e në vazhdim	DSHP Bashkia Fier 293,568	Bashkia Fier OSHC-të

VIII. Burime financiare

Ky kapitull trajton në mënyrë të përmbledhur burimet financiare, të nevojshme për zbatimin e “Plani Vendor për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane 2019-2022” për Bashkinë Fier.

Kostimi i planit të veprimit u realizua mbështetur në informacionet e ofruara nga Drejtoria e Buxhetit dhe Drejtoria e Shërbimeve Sociale në Bashki. Për kostimin e planit të veprimit u përdor një metodologji e kombinuar, pasi plani përfshin disa sektorë dhe për një pjesë të aktiviteteve janë përgjegjëse institucione të tjera. Metodologjia kryesore e përdorur është kostimi i bazuar në aktivitete. Kostimi u realizua duke u mbështetur në koston e secilit aktivitet të pasqyruar në planin e veprimit. Në llogaritjen e shpenzimeve totale u mbajt në konsideratë kohështrirja e masës, numri i aktiviteteve që do të realizohen, numri i përfutësve për aktivitete të caktuara, etj. Në disa raste u përdor dhe vlerësimi për analogji, sidomos në projektet e infrastrukturës dhe strehimit social, i cili merr në konsideratë shpenzimet e bëra për aktivitete të ngjashme. Për aktivitetet që planifikohen të mbulohen nga buxheti i qeverisë qëndore u mbajtën në konsideratë kostot për njësi sipas PBA 2019-2021. Kostimi i Planit të Veprimit u realizua gjithashtu bazuar në praktikën e planifikimit buxhetor dhe metodologjinë e hartimit të buxhetit afatmesëm.

Kostoja e përgjithshme e përllogaritur për zbatimin e masave, nga të gjitha burimet e financimit, është rreth 230.8 milionë lekë ose afërsisht 1.8 milionë euro¹⁸. Alokimi i fondeve për periudhën 2019-2022 u programua duke mbajtur në konsideratë tavanet e projektbuxhetit afatmesëm (PBA 2020-2022). Burimet financiare nga buxheti i shtetit mbulojnë rreth 36.2% të koston së planit të veprimit, përkatësisht rreth 83.6 milionë lekë. Ndërsa burimet e financimit të angazhuara nga bashkia mbulojnë 18.2% të koston së planit të veprimit ose 42 milionë lekë.

Tabela 1 paraqet buxhetin në vite sipas objektivave strategjike. 40.9% e shpenzimeve nevojiten për objektivin 3 “Përmirësimin e gjendjes së strehimit të minoriteteve R&E në Bashkinë Fier, përmes ndërhyrjeve të qëndrueshme” dhe 39.1% e shpenzimeve nevojiten për objektivin strategjik 1 “Përmirësimi i situatës arsimore të minoriteteve R&E në Bashkinë Fier”.

18 Kursi këmbimit 1Euro=125 lekë

Tabela 1: Buxheti sipas objektivave strategjikë për periudhën 2019-2022

Përshkrimi	Buxheti 2019-2022					TOTALI
	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	TOTALI	
OBJEKTIVAT						
Përmirësimi i situatës arsimore të minoriteteve R&E në Bashkinë Fier	11,088,000.00	52,361,400.00	13,361,400.00	13,361,400.00	90,172,200.00	
Fuqizimi ekonomik i minoriteteve R&E në Bashkinë Fier, përmes integrimit dhe harmonizimit të ndërhyjeve për kualifikime, punësim dhe programeve të mbrojtjes sociale	5,710,000.00	7,133,200.00	6,183,200.00	6,283,200.00	25,309,600.00	
Përmirësimi i gjendjes së strehimit të minoriteteve R&E në Bashkinë Fier, përmes ndërhyjeve të qëndrueshme	44,517,480.00	35,449,840.00	7,197,840.00	7,197,840.00	94,363,000.00	
Përmirësimi i shëndetit dhe aksesit në shërbimet shëndetësore për anëtarët e minoriteteve R&E në Bashkinë Fier	1,893,400.00	5,655,000.00	5,655,000.00	5,655,000.00	18,858,400.00	
Ri-integrimi i familjeve R&E të kthyer nga migrimi	540,432.00	540,432.00	540,432.00	540,432.00	2,161,728.00	
TOTAL (1+2+3+4+5)	63,749,312.00	101,139,872.00	32,937,872.00	33,037,872.00	230,864,928.00	

Tabela 2 paraqet shpenzimet sipas burimeve të financimit dhe hendekun financiar për secilin nga objektivat specifike. Shpenzimet për projektet e strehimit janë konsideruar pjesërisht si hendek financiar. Bashkia ka përfituar dhe mund të marr fonde nga buxheti i shtetit për strehimin nëse do të aplikojë në të ardhmen. Hendeku financiar i pambuluar nga të gjitha burimet e financimit është 43.7%. Pjesa më e madhe e hendekut financiar është për objektivat 1 dhe 3, ku përfshihen aktivitetet për përmirësimin infrastrukturës për arsimin, ndërtimin e banesave sociale dhe rikonstruksionin e banesave, përmirësimin e infrastrukturës në vendbanimet Rome. Pjesa tjetër e hendekut financiar mendohet të mbulohet nga donatorë të ndryshëm dhe organizata të shoqërisë civile.

Tabela 2: Shpenzimet sipas burimeve të financimit

Përshkrimi	FINANCIUAR NGA					Nevojat për
	Bashkia	Qeveria	Donatorët	Të tjerë	Totali	
OBJEKTIVAT	0.00	40,632,000.00	3,720,000.00	0.00	44,352,000.00	Fonde LEKË 45,820,200.00
Përmirësimi i situatës arsimore të minoriteteve R&E në Bashkinë Fier				0.00		
Fuqizimi ekonomik i minoriteteve R&E në Bashkinë Fier, përmes integritit dhe harmonizimit të ndërhyjeve për kualifikime, punësim dhe programeve të mbrojtjes sociale	369,600.00	19,540,000.00	0.00	0.00	19,909,600.00	5,400,000.00
Përmirësimi i gjendjes së strehimit të minoriteteve R&E në Bashkinë Fier, përmes ndërhyrjeve të qëndrueshme	39,751,000.00	4,392,000.00	0.00	500,000.00	44,643,000.00	49,720,000.00
Përmirësimi i shëndetit dhe aksesit në shërbimet shëndetësore për anëtarët e minoriteteve R&E në Bashkinë Fier	444,800.00	18,413,600.00	0.00	0.00	18,858,400.00	0.00
Ri-integrimi i familjeve R&E të kthyer nga migrimi	1,467,840.00	693,888.00	0.00	0.00	2,161,728.00	0.00
TOTAL (1+2+3+4+5)	42,033,240.00	83,671,488.00	3,720,000.00	500,000.00	129,924,728.00	100,940,200.00

IX. Monitorimi dhe vlerësimi

Plani për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane në nivel vendor është një dokument politik e zhvillimi i Bashkisë Fier për komunitetet e synuara dhe nuk duhet të përfundojë më miratimin e tij nga Kryetari dhe Këshilli Bashkiak. Monitorimi i rregullt i planit vendor për integrimin rom dhe egjiptian në intervale të caktuara kohore, grumbullimi i të dhënave të treguesve të matshëm dhe vlerësimi i impaktit në përmirësimin e aksesit në shërbimet publike të ofruara për komunitetet dhe publikimi i rezultateve të zbatimit të masave është një përgjegjesi institucionale e bashkisë dhe që bazohet në parimet e besueshmërisë së qeverisjes vendore, jodiskriminimit dhe pjesëmarrjes së qytetarëve dhe informimit publik.

Rezultatet e monitorimit dhe vlerësimit do të ushqejnë orientimin e politikave të reja dhe shpërndarjen e burimeve në nivel vendor në kuadër të planifikimit strategjik dhe procesit të vendim-marrjes vendore. Gjithashtu raportet e monitorimit do të ofrojnë informacion të vlefshëm dhe cilësor në kuadër të raportimit të sistemit ROMALB, që kryhet dy herë në vit pranë Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

Në nivel të lartë, raporti i monitorimit do të lehtësojë vendim-marrjen e informuar të Grupit të Menaxhimit të Integruar të Politikave, i cili është përgjegjes për monitorimin edhe të planeve të tjera të zhvillimit të miratuara nga Bashkia, Planin e Përgjithshëm Vendor, procesin e Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA) dhe të buxhetit. Monitorimi i progresit të zbatimit të objektivave dhe masave/aktiviteteve të Planit për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane të Bashkisë Fier do të paraqitet në mënyrë periodike (të paktën 1 ose dy herë në vit).

Në nivel operacional, për monitorimin e zbatimit të këtij Plani Veprimi në Bashkinë Fier, struktura përgjegjëse do të jetë Drejtoria e Shërbimit Social dhe koordinatorja e komuniteteve si pjesë e drejtorisë. Drejtoria e Shërbimit Social është përgjegjëse për mbledhjen e të dhënave sasiore dhe cilësore nga të gjitha strukturat e Bashkisë sipas sektorëve përkatës si dhe nga të gjitha institucionet e tjera publike. Drejtoria e Shërbimit Social në Bashki ka rol koordinues dhe bashkërendues mbi ecurinë e zbatimit të planit. Plani i Veprimit parashikon publikimin e progres raporteve vjetore dhe mbështetjen për raportet monitoruese të shoqërisë civile.

Sfida për një funksionim më të plotë të kuadrit monitorues mbetet rritja e kapaciteteve të vetë stafit të bashkisë, përmirësimi i shkallës së përgjegjshmërisë të strukturave të tjera të bashkisë si dhe bashkëpunimi dhe ndërveprimi me strukturat e tjera të nivelit vendor në varësi të institucioneve qendrore.

Procesi i vetë-deklarimit si romë ose egjiptianë nuk është i standardizuar dhe disa struktura në nivel vendor hezitojnë të mbledhin këto të dhëna nga frika se mos dhunojnë të drejtat e privatësisë. Nevojitet ngritja e kapaciteteve për të garantuar që të gjitha zyrat publike përkatëse të mund të mbledhin të dhënat e nevojshme për monitorimin e zbatimit të Planit të Veprimit, duke mbrojtur njëkohësisht të drejtat e privatësisë së romëve dhe egjiptianëve. Mungojnë veçanërisht të dhënat mbi gjendjen e egjiptianëve¹⁹.

Në nivel të sektorëve prioritarë dhe të objektivave strategjike, monitorimi do të kryhet përmes mekanizmit të vlerësimit bazuar në rezultate nëpërmjet treguesve të matshëm, si dhe vëzhgimit mbi cilësinë dhe aksesueshmërinë në shërbimet publike të romëve dhe egjiptianëve. Këto vëzhgime vjetore duhet të ndërmerren nga bashkia në bashkëpunim me organizata komunitare dhe OSHCtë. Rezultatet e vëzhgimeve duhet të publikohen në faqen e internetit të Bashkisë.

Bashkia përditëson rregullisht sistemin elektronik online "ROMALB" për regjistrimin dhe rifreskimin e të dhënave për treguesit e Planit të Veprimit NAPIRE, 2016-2020, dhe MSHMS ofron mbështetje teknike dhe trajnime për përdoruesit e sistemit në Bashki.

Baza kryesore e kuadrit monitorues të Planit për Integrimin e Pakicave Rome dhe Egjiptiane në nivel vendor, do të jetë seti i indikatorëve/treguesve sipas fushave dhe aktiviteteve dhe afatet kohore.

Rekomandime për Bashkinë:

- Krijimi i Grupit të Menaxhimit të Integruar të Politikave (ose të nëpunësve vendorë që do të jenë përgjegjës për koordinimin dhe monitorimin në nivel të lartë të zbatimit të planit të veprimit).
- Ngarkimi i nëpunësve vendorë përgjegjës për ndjekjen dhe monitorimin në nivel operacional të masave të Planit Vendor për integrimin e planit të veprimit (psh. Nëpunës nga Drejtoria e Shërbimit Social).
- Forcimi i bashkëpunimit me organizatat komunitare dhe OSHCtë që synojnë romët dhe egjiptianët në Bashki, si dhe me lehtësuesit / ose pikat e kontaktit.
- Sigurimi i bashkëpunimit me projekte të financuara nga agjenci donatore për mbështetje dhe ekspertizë të jashtme.

---

¹⁹ The National Action Plan for the Integration of Roma and Egyptians (NAPIRE) 2016-2020

X. Shtojca

X.1 Metoda dhe teknika për mbledhjen e të dhënave parësore, me pjesëmarrjen e komunitetit

Diskutimet në Fokus-Grup

Organizimi i fokusgrupeve rekomandohet nëse vlerësoni se ka nevojë për informacione shtesë nga anëtarët e komunitetit (kryesisht grupe homogjene, por të nënpërfaqësuar si p.sh gratë, të rinjtë etj.). Një fokusgrup rekomandohet të mbahet me një grup nga minimum 8 deri në 15 pjesëmarrës. Lehtësuesi prezanton kontekstin në të cilin organizohet fokusgrupi, qëllimin e tij dhe mëyrën si do të përdoren të dhënat e gjeneruara përmes fokusgrupit. Më pas ai lehtëson diskutimin në grup duke treguar kujdes që të mos e drejtojë bisedën dhe të përfshijë sa më shumë pjesëmarrësit në diskutime. Hapat konkrete përfshijnë:

- Ftesa për pjesëmarrje të përfaqësuesve të nën-grupeve të nënpërfaqësuar në metodat e tjera të mbledhjes së të dhënave.
- Prezantimi i grupit me pyetje të gjashme me ato të matricës;
- Regjistrimi i të gjitha përgjigjeve në mënyrë anonime dhe dërgimi i tyre pranë ekspertëve përkatës.

Analiza e rrjedhës së shkaqeve

Edhe kjo metodë mund të përdoret në grup të madh ose të zhvillohet një herë në grupe më të vegjël e më pas të dakordësohet në grup të madh. Lehtësuesi u kërkon pjesëmarrësve të diskutojnë dhe më pas vizatojnë diagrama të shkaqeve që çojnë në situata/probleme të caktuara. Ky ushtrim i shërben shumë mirë eksplorimit të perceptimeve të komunitetit mbi shkaqet e problemeve dhe arsyt përse ato vijojnë.

Pema e problemit është një teknikë që mund ta lehtësojë këtë proces. Në të paraqiten në mënyrë vizuale dhe të përmbledhur shkaqet e problemit – tek rrënjët e pemës; problemi që po analizohet – në trung; pasojat ose efektet e tij – tek gjethet dhe frytet e pemës.

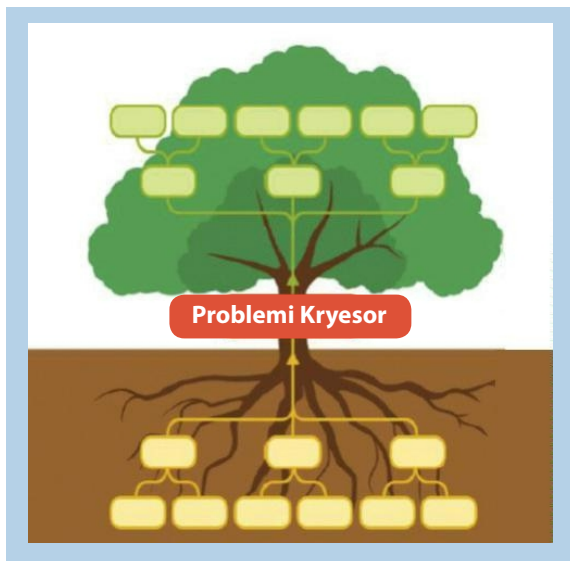

Figura 6. Pema e problemit.

Matrica e problematikave dhe adresimi i tyre

Ndërtimi i matricës së aktorëve është një ushtrim, që mund të përdoret si me anëtarët e komunitetit ashtu edhe në takimet me përfaqësues të institucioneve. Ajo synon evidentimin e çështjeve kryesore për çdo fushë interesi, të prekurit prej problematikës/çështjes, nevojat specifike që ka komuniteti i synuar në lidhje me të, pengesat që hasen, aktorët përgjegjës dhe mundësisë për adresimin e problematikës/nevojës.

Ushtrimi mund të lehtësohet nga lehtësuesi vendor me të gjithë grupin e madh ose mund të realizohet në grupe të vogla para se të dakordësohet në grupin e madh. Në variantin e dytë, lehtësuesi kërkon që grupi të ndahet në disa grupe të vogla (mund të sugjerohet të ndahen sipas interesave ose asaj që përfaqësojnë në takim) dhe secili grup cakton një lehtësues dhe prezantues për punën. Në fund të procesit secili grup përmbledh diskutimet e tij në një tabak letre me një tabelë si ajo që ilustron më poshtë.

Lehtësuesi kryesor, pasi dëgjon prezantimet e tabelave nga secili grup i vogël, i kërkon grupit të madh të diskutojnë mbi to dhe dakordësojnë një tabelë përmbledhëse të aprovuar si përfundimtare nga i gjithë grupi. Ky proces ndihmon që të ndërtohet një konsensus lidhur me të gjithë elementët që përmban tabela.

Tabela 2. Model për matricën e problemeve kryesore dhe zgjidhjen e tyre.

Fusha	Cilat janë çështjet kryesore?	Kush preket?	Cilat janë nevojat/kërkesat e komunitetit rom?	Çfarë pengesa hasin?	Kush është përgjegjës?	Çfarë pro-pozime kemi?
Arsimi						
Shëndeti						
Etj.						

X.2 Pyetësi për vlerësimin e kapaciteteve të bashkisë

Përkundrejt nevojave të identifikuara për pakicat rome dhe egjiptiane, nevojitet të vlerësojmë edhe nivelin e kapaciteteve, që bashkitë me të cilat po punojmë kanë në raport me secilën fushë interesi. Për organizimin e të dhënave lidhur me këtë vlerësim na vjen në ndihmë modeli i Doracakut ROMACTED. Më poshtë paraqiten fushat e vlerësimit të kapaciteteve të bashkisë dhe pyetjet orientuese për secilin komponent.

Tabela 4. Vlerësimi i kapaciteteve të bashkisë në fushën e arsimit (përfshirë sistemin parashkollor)

ARSIMI	A ka kryer bashkia ndonjë projekt përmirësimi infrastrukturor në 3 vitet e fundit?	Po/Jo	
	<i>Nëse po, a ishte ndonjë prej tyre me numër të konsiderueshëm fëmijësh rom?</i>	Po/Jo	
	<i>Nëse po, a ishte kjo edhe me fonde të BE-së?</i>	Po/Jo	
	A ka kryer bashkia ndonjë trajnim për mësues në 3 vitet e fundit? (p.sh në bashkëpunim me DARin etj.)	Po/Jo	
	<i>Nëse po, a ishte kjo edhe me fonde të BE-së?</i>	Po/Jo	
	A ka ndërmjetësues shkollorë aktivë në komunitetet rome?	Jepni një shifër	
	A financon bashkia ndonjë program tjetër mbështetjeje për fëmijët rom?	Po/Jo	
	Cilët departamente/shërbime të bashkisë janë përgjegjëse/kompetente në këtë fushë?	Listojini ato	
	A mundet që çështje të lidhura me arsimin të adresohen në nivel vendor?	Po/Jo	
	A ka bashkia kapacitete për të hartuar dhe zbatuar projekte në fushën e arsimit?	Kapacitet i latë/ mesatar/i ulët	
	Cilat janë nevojat e bashkisë në këtë drejtim? (arsimin në përgjithësi dhe përfshirjen e fëmijëve rom në veçanti)	Specifiko	
	Cili është fondi i investimit i miratuar për ndërtim të kopshteve të rinj dhe/ose rindërtim të kopshteve ekzistues në raport me buxhetin vendor për vitin e raportimit (në %)	_%	

Referuar pyetjes me lart, a ka patur kopshte/çerdhe, që frekuentohen nga femijë të komunitetit rom?	v.2019 (parashikimi në PBA)	
Fondi i investimit vendor për ndërtimin e shkollave të reja dhe/ose rikonstruksionin e shkollave ekzistuese në raport me buxhetin vendor të miratuar në vitin e raportimit (në %)	__%	
Referuar pyetjes më lart, a ka patur shkolla të mirëmbajtura/ose rindërtuara që frekuentohen nga një numër i konsiderueshëm fëmijësh të komunitetit rom?		
Çështje të tjera		

Tabela 5. Vlerësimi i kapaciteteve të bashkisë në fushën e punësimit

PUNËSIMI	A ka kryer bashkia ndonjë projekt që synon përmirësimin e aftësive dhe punësimin në 3 vitet e fundit?	Po/Jo	
	<i>Nese po:</i>		
	<i>A ishte kjo edhe me fonde të BE-së?</i>	Po/Jo	
	<i>A kishte ndonjë fond nga donatorë?</i>	Po/Jo	
	<i>Kush e zbatoi/po e zbaton projektin?</i>		
	<i>A kishte pjesëmarrje rome? Sa?</i>	Jepni një shifër (të përafërt)	
	<i>Cilët departamente/shërbime të bashkisë janë përgjegjëse në këtë fushë?</i>	Listojini ato	
	<i>A mundet që çështje të kësaj fushe të adresohen në nivel vendor?</i>	Po/Jo	
<i>A ka bashkia kapacitete për të hartuar dhe zbatuar projekte në pushën e punësimit?</i>	Kapacitet i latët/mesatar/i ulët		
<i>A ka mbështetur Bashkia të rinj rom për arsim dhe trajnim profesional në përputhje me nevojat e tregut të punës (në bashkëpunim me DARin dhe Zyrën e Punës)? Sa?</i>	Po/Jo Numër (të përafërt)		

	A ka të papunë R/E që marrin ndihmë ekonomike të cilët janë mbështetur financiarisht nga Bashkia për arsim dhe trajnim profesional? Sa?	Po/Jo Numër (të përafërt)	
	Çështje të tjera me rëndësi për t'u shënuar?	Shëno	

Tabela 6. Vlerësimi i kapaciteteve të bashkisë në fushën e strehimit

STREHIMI	A ka zbatuar bashkia ndonjë projekt në fushën e strehimit në 3 vitet e fundit?		Po/Jo Sa? _____		
	A ishte ndonjë prej tyre i fokusuar për familjet/komunitetin rom?		Po/Jo Sa? _____		
	<i>Nëse po:</i>	<i>A u aplikua për fonde?</i>	Po/Jo		
		<i>A mori fonde nga BE?</i>	Po/Jo		
		<i>Po nga donatorë të tjerë?</i>	Po/Jo		
		<i>Kush e zbatoi/po e zbaton projektin?</i>			
		<i>A kishte pjesëmarrje romë? Sa?</i>	Jepni një shifër (të përafërt)		
	Cilët departamente/shërbime të bashkisë janë përgjegjëse në këtë fushë?		Listojini ato		
	A mundet që çështje të kësaj fushe të adresohen në nivel vendor?		Po/Jo		
	A ka bashkia kapacitete për të hartuar dhe zbatuar projekte në fushën e strehimit?		Kapacitet i latë/mesatar/i ulët		
Përqindja (%) e rasteve të strehimit social per komunitetin rom					
Çështje të tjera me rëndësi për t'u shënuar?		Shëno			

Tabela 7. Vlerësimi i kapaciteteve të bashkisë në fushën e kujdesit shëndetësor

KUJDESI SHËNDETËSOR	A ka zbatuar bashkia ndonjë projekt për kujdesin shëndetësor në/për komunitetin ro në 3 vitet e fundit?		Po/Jo		
	Nëse po:	A ishte kjo edhe me fonde të BE-së?	Po/Jo		
		A kishte ndonjë fond nga donatorë?	Po/Jo		
		Kush e zbatoi/po e zbaton projektin?			
		A kishte pjesëmarrje rome? Sa?	Jepni një shifër (të përafërt)		
	Sa ndërmjetësues të kujdesit shëndetësor janë aktivë në komunitetet rome?		Jepni një numër		
	Cilët departamente/shërbime të bashkisë janë përgjegjëse/kompetente në këtë fushë?		Listojini ato		
	A mundet që çështje të kësaj fushe të adresohen në nivel vendor?		Po/Jo		
A ka bashkia kapacitete për të hartuar dhe zbatuar projekte në fushën e kujdesit shëndetësor?		Kapacitet i latë/mesatar/i ulët			

Tabela 8. Vlerësimi i kapaciteteve të bashkisë në fushën e barazisë dhe përfshirjes sociale

PËRFSHIRJA	A ka zbatuar bashkia ndonjë projekt për promovimin e barazisë dhe përfshirjes sociale në 3 vitet e fundit?		Po/Jo		
	Nëse po:	A ishte kjo edhe me fonde të BE-së?	Po/Jo		
		A kishte ndonjë fond nga donatorë?	Po/Jo		
	Cilët departamente/shërbime të bashkisë janë përgjegjëse/kompetente në këtë fushë?		Listojini ato		
	A mundet që çështje të kësaj fushe të adresohen në nivel vendor?		Po/Jo		
A ka bashkia kapacitete për të hartuar dhe zbatuar projekte për përfshirjen sociale?		Kapacitet i latë/mesatar/i ulët			

Tabela e fundit prek një çështje ndërsektorale dhe ndërtematike, atë të financimit dhe ngritjes së fondeve për financimin e projekteve të ndryshme. Në këtë seksion në mënyrë specifike do të vlerësohen dhe jepen sa më shumë informacione dhe të dhëna mbi kapacitetet dhe mundësitë, që ka bashkia e synuar për shkrim projektesh, ngritje fondesh dhe zbatim të projekteve të financuar nga fonde të BE-së, fonde të donatorëve kombëtarë dhe ndërkombëtarë etj.

Tabela 9. Vlerësimi i kapaciteteve të bashkisë në fushën e shkrimit të projekteve dhe ngritjes së fondeve

FINANCIIMI	A ka bashkia kapacitete të aplikojë dhe përdorë fonde të BE-së apo donatorëve të tjerë, përfshirë fonde kombëtare?	Kapacitet i latët/ mesatar/i ulët	
	A mundet bashkia të aplikojë për fonde të donatorëve të tjerë (SDC/Zvicerane, EEA/Norvegjeze apo të tjera si rojekte Nderkuftare IPA, ADRION, MED, BALLKAN-MEDITERRAN)?	Po/Jo	
	Cilët departamente/shërbime të bashkisë janë përgjegjëse/kompetente në këtë fushë?	Listojini ato	
	A ka mbështetur Bashkia me grante OSHC që promovojnë integrimin social-ekonomik të komunitetit rom?		
	Çështje të tjera me rëndësi për t'u shënuar?	Shëno	

Rritja e transparencës ne nivel vendor: Numri i rekomandimeve të anëtarëve të pakicave rome dhe egjiptiane, OSHC të reflektuara në dokumentin e PBA-së/ buxhetit kundrejt numrit të përgjithshëm të rekomandimeve nga ky komunitet/ ose grup interesi. Më konkretisht pyetjet që do duhet të adresohen në këtë drejtim janë:

- A kanë dhënë rekomandime pakicat rome dhe egjiptiane ose organizatat e shoqërisë civile, që mbështetin këto komunitete, në procesin e konsultimit të buxhetit vjetor ose PBA-së?
- Nëse po, sa rekomandime janë reflektuar ne vitin 2018?

Aspekte të tjera të vlerësimit të kapaciteteve të bashkisë dhe institucioneve të tjera në nivel vendor

Tabela e fundit mbledh informacion lidhur me disa aspekte të tjera të vlerësimit të kapaciteteve të bashkive dhe institucioneve të tjera në nivel vendor.

Tabela 10. Aspekte të tjera të vlerësimit të kapaciteteve të bashkisë dhe institucioneve të tjera në nivel vendor

	Burime Njerëzore / Zhvillim të Kapaciteteve	Po	Jo	Shpjegime
1	Nëse keni përshkrim pune, përcaktohen qartë roli dhe detyrat e gjithsecilit sipas pozicionit të punës? Është përshkrimi i punës i plotësuar sipas një modeli/formati të caktuar (p.sh modeli i miratuar nga DAP)?			
2	A ka sistem komunikimi efektiv lidhur me zgjidhjen e problemeve, kryerjen e detyrave/funksioneve në Këshillin Bashkiak dhe/ose titullarin e institucionit?			
3	A ka komunikim dhe/ose pjesëmarrje të rregullt të pikave fokale për romët dhe egjiptianët në takimet e përbashkëta dhe të rregullta të Këshillit Bashkiak dhe/ose në institucionet e tjera (të cilat janë përgjegjëse për dhënien e shërbimeve publike për probleme specifike dhe që shqetësojnë komunitetin)?			
4	A keni akses të mjaftueshëm në zhvillimin e aftësive (trajnimeve) për të kryer punën (shërbimin që ofroni) me cilësi?			
5	Sa nëpunës janë trajnuar gjatë 2 viteve të fundit? Jepni fushat kryesore.			
6	A keni aftësi të mjaftueshme për të kryer rolin tuaj në shërbimin publik të institucionit që i përkisni?			
7	Jepni deri në tre drejtime në të cilat keni nevojë për rritje të aftësive në të ardhmen:			
8	Cilat janë tre (3) përmirësimet më të rëndësishme lidhur me ofrimin e shërbimeve të bashkisë në dy vitet fundit?			
9	Çfarë mbeten tre (3) dobësitë më kritike lidhur me dhënien e shërbimeve në bashkinë tuaj?			

X.3 Anëtarët e Multi-Task Forcës, Bashkia Fier

Enkelejda Peshkëpia	Nënkryetare Bashkisë Fier
Agron Margilaj	Drejtor, Drejtoria e Shërbimit Social, Bashkia Fier
Irma Alushaj	Specialiste, Drejtoria e Zhvillimit dhe Planifikimit të Territorit, Bashkia Fier
Cristina Casado	Koordinatorë e Zyrës Sociale, Qendra Sociale Murialdo
Kleo Muhmetaj	Drejtor, ALUIZNI/Agjencia e Kadastrës
Albert Lena	Specialist, Drejtoria Rajonale e Shërbimit Social Shtetëror Fier
Edlira Doko	Përgjegjëse e Sektorit të Programeve dhe Shërbimeve, DRSHP
Nevila Cala	Drejtoreshë, Drejtoria e Ekonomisë dhe Financave, Bashkia Fier
Marsa Delibashi	Përgjegjëse e Sektorit Juridik dhe Bashkëqeverisjes ALUIZNI/ Agjencia Shtetërore Kadastrës
Jora Dylgjeri	Specialiste për Komunitetet dhe Moshën e Tretë, Drejtoria e Shërbimit Social, Bashkia Fier
Evrinomi Zhezhi	Përgjegjëse e Sektorit të Financave dhe Buxhetit, Bashkia Fier
Latif Kazanxhiu	Kryeplak, Baltëz
Shire Kazanxhiu	GKV Sektor Seman
Faslli Karafili	GKV Sektor
Armend Koci	GKV Baltëz
Aleks Kazanxhiu	GKV Baltëz
Panajot Alushi	GKV Drizë
Lulëzim Ymeri	GKV Mbrostar
Viola Selimaj	GKV Levan

X.4 Vendimi i Këshillit Bashkiak Fier

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KESHILLI I BASHKISË FIER

Nr. 5419/1 prot.

Fier, më 18.06 .2019

VENDIM

Nr. 73 datë 18.06 .2019

PËR

MIRATIMIN E PLANIT VENDOR PËR INTEGRIMIN E ROMËVE DHE EGJIPTIANËVE
2019-2022, BASHKIA FIER

Në bazë të materialit të paraqitur nga Drejtoria e Shërbimit Social, Bashkia Fier, dhe në konsultim me përfaqësues të institucioneve vendore dhe të shoqërisë civile, me mbështetjen teknike të programit "ROMACTED", dhe në vijueshmëri të programeve "ROMED 2" dhe "ROMACT", bazuar në Ligjin nr. 139/2015 "Për Vetëqeverisjen Vendore" neni 24, dhe Ligjit nr. 121/2016 "Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë" neni 36; Strategjisë Kombëtare për zhvillim dhe integrim (SKZHI) 2015-2020; Planit Kombëtar të Veprimit për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve (2016-2020); dhe Strategjisë Kombëtare Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore (2015-2020),

VENDOSI

- I. Miratimin e Miratimin e "Planit Vendor Për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve 2019-2022", Bashkia Fier.
- II. Për zbatimin e këtij Vendimi ngarkohet Drejtoria e Shërbimit Social.
- III. Vendimi u shpall më datë   /   /2019.
- IV. Vendimi hyn në fuqi 10 dite pas shpalljes.

KRYETARI I KESHILLIT TË BASHKISË
E. VISSEMA

Lugjia: "Kastrioti", Rruga "Ramiz Arapllasi", Nr.28, Tel: 00355 34 41 06 22, Website: www.bashkiafier.gov.al

ROMANACTED

*Promovimi i qeverisjes së
mirë dhe fuqizimit Rom
në nivelin vendor*

SQI

Këshilli i Evropës është organizata udhëheqëse e kontinentit për të drejtat e njeriut. Përbëhet nga 47 shtete anëtare, përfshirë të gjithë anëtarët e Bashkimit Evropian. Të gjitha shtetet anëtare të Këshillit të Evropës e kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, një traktat i projektuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe sundimin e ligjit. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut mbikqyr zbatimin e Konventës në shtetet anëtare.

www.coe.int

Vendet anëtare të Bashkimit Evropian kanë vendosur të bashkojnë njohuritë, burimet dhe fatet e tyre. Bashkarisht, kanë ndërtuar një zonë të stabilitetit, demokracisë dhe zhvillimit të qendrueshëm krahas ruajtjes së diversitetit kulturor, tolerancës dhe lirive individuale. Bashkimi Evropian angazhohet në ndarjen e arritjeve dhe vlerave me vendet dhe njerëzit përtej kufinjve të vet.

www.europa.eu

Financuar
nga Bashkimi Evropian
dhe Këshilli i Evropës

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Zbatohet
nga Këshilli i Evropës